

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI MÜZİK BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİSİ BİLİM DALI

**TÜRK POP MÜZİK KÜLTÜRÜNDE ANADOLU ROCK MÜZİĞİ
TEMSİLCİLERİ VE KULLANILAN HALK TÜRKÜLERİNİN ANALİZİ**

Hazırlayan
Alper ALPAR

Tez Danışmanı
Prof. Dr. A. Metin KARKIN

Yüksek Lisans Tezi

Malatya 2014

**TÜRK POP MÜZİK KÜLTÜRÜNDE ANADOLU ROCK MÜZİĞİ
TEMSİLCİLERİ ve KULLANILAN HALK TÜRKÜLERİNİN
ANALİZİ**

Hazırlayan

Alper ALPAR

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI MÜZİK BİLİMLERİ VE TEKNOLOJİSİ BİLİM DALI

Tez Danışmanı

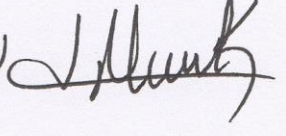
Prof. Dr. A. Metin KARKIN

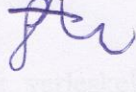
Yüksek Lisans Tezi

Malatya 2014

KABUL VE ONAY

Alper ALPAR tarafından hazırlanan 'Türk Pop Müzik Kültüründe Anadolu Rock Müziği Temsilcileri Ve Kullanılan Halk Türkülerinin Analizi' başlıklı bu çalışma ___ / ___ 2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. A. Metin KARKIN

Üye : Prof. Seren Acik

Üye : Doç. Dr. Bora MUSTAFA

DSNMER

BİLDİRİM

Prof. Dr. A. Metin KARKIN' ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım, 'Türk Pop Müzik Kültüründe Anadolu Rock Müziği Temsilcileri Ve Kullanılan Halk Türkülerinin Analizi' isimli tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- ☐ Tezimin / Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin / Raporumun sadece İnönü Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin / Raporumun ... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin / raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

..... / / 2014

Alper ALPAR

ÖNSÖZ

Araştırmanın her aşamasında deneyim, bilgi ve birikimleriyle yol gösteren, anlayışıyla destek olan tez danışmanım Prof. Dr. A. Metin KARKIN' a, değerli görüş ve yardımları ile tez araştırma süresince bana yardımcı olan Öğr Grv. Sinan Haşhaş' a, Okt. Mehmet Emin Şen' e Yrd. Doç. Dr. Ünal İMİK' e ve Yrd. Doç. Dr. Emrah Otan' a ayrıca araştırma süresince benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Alper ALPAR – 2014

ÖZET

Bu çalışmada, Anadolu Rock müzik temsilcileri ve repertuvarlarına almış oldukları Türk halk müzikleri incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, Türk pop müzik kültürü üzerinde durulmuş, Anadolu Rock’ ın başlangıcından günümüze kadar gelen süreçteki gelişmeleri hakkında bilgiler verilmiştir. Popüler müzik kavramından yola çıkarak, Türkiye’de popüler müzik ortamında ilk örneklerini 1960’ ların ilk yarısında gördüğümüz “Anadolu pop/rock” adıyla anılan müzik tarzı, dönem dönem etkinliğini kaybetmiş, ancak 1990’ ların başlarında varlığını yeniden etkin olarak göstermiştir. Ortaya çıkışı ve kayboluşu pek çok sosyal ve müziksel olguya bağlı olan bu tür müziğin ‘90’ larda yeniden ortaya çıkışı ve etkinliği dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Anadolu Rock müzik türünün ve temsilcilerinin yapmış olduğu çalışmalarındaki yaşadıkları zorluklar belirtilerek 2000’ li yıllara kadar gelinen aşamada bu zorluklara rağmen başarılı çalışmalara yer verildiği gözlemlenmiştir.

Bu araştırmada, Anadolu Rock müzik türü ve temsilcileri ele alınarak, rock müzik icracılarının albümlerinde kullanmış oldukları Türk halk müzikleri, TRT müzik dairesi bünyesindeki THM notalarını kapsayan arşivlerden toplanmış, daha önce yapılmış olan bu alandaki tezler incelenmiş, uzman görüşleri de alınarak, kullanılan halk müziklerinin analizine yönelik değerlendirme ölçeği geliştirilmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda, değerlendirme ölçeği kullanılarak bulgular tablolar ve grafikler yardımı ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Rock, Rock Müzik, Türk Halk Müziği, Popüler Müzik, Yapısal Müzik Analizi

Analysis of Anadolu Rock Music Representatives in Turkish Pop Music Culture and Folk Songs Existing in Their ART

ABSTRACT

This study observes representatives of the Anadolu Rock Music and their repertoires of Turkish folk music. For this purpose, Turkish pop music was focused on, and information about this process is given in detail from its beginning until present. Based on the popular music concept, music style named “Anadolu pop/rock” which has initial samples in the first half of the 1960’ s, lost its impact in a period but improved in significance once more from the beginning of 1990’ s. Reappearance of this deserves attention which is related with various social and music events for appearance or the contrary. In this context, Anadolu Rock music and its representatives are observed to perform a successful creativity until 2000’ s and difficulties they are faced with are stated in detail.

Dealing with Anadolu Rock music and its representatives, this study collects Turkish folk music existing in rock music performers’ albums from archives of Turkish folk music notes in TRT (Turkish Radio And Television Association) chamber of music, observes previous studies about this subject, takes opinions of experts and develops an evaluation scale for analysis of folk music. In accordance with the collected data, evaluation scale is used, analysis is displayed with tables and graphics in detail.

Key Words: Anadolu Rock, Rock Music, Turkish Folk Music, Popular Music, Constructional Music Analysis

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	I
BİLDİRİM	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
GRAFİKLER LİSTESİ.....	VIII
1. BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
ANADOLU ROCK	7
Anadolu Rock Müzik Temsilcileri	11
Erkin Koray	12
Barış Manço	13
Fikret Kızılok	15
Haramiler.....	16
Cem Karaca	17
Moğollar.....	18
Edip Akbayram	20
Modern Folk Üçlüsü	22
Kurtalan Ekspres	22
Ersen ve Dadaşlar.....	23
Haluk Levent.....	24
Ayna	25

Murat Gögebakan.....	26
Murat Kekilli.....	27
Kıraç.....	27
Barış Akarsu.....	29
PROBLEM	30
ALT PROBLEMLER.....	30
AMAÇ	31
ÖNEM	32
SAYILTILAR	32
SINIRLILIKLAR	33
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	34
2. BÖLÜM	37
YÖNTEM.....	37
ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	37
EVREN VE ÖRNEKLEM	38
VERİLERİN TOPLANMASI	40
VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI.....	41
VERİLERİN ANALİZİ.....	41
3. BÖLÜM	46
BULGULAR VE YORUM	46
SONUÇLAR	76
KAYNAKÇA.....	80
ÖZ GEÇMİŞ	82

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Anadolu Rock Müzik Sanatçıları Ve Toplulukları	38
Tablo 2: Anadolu Rock Müzik tarzında öne çıkan diğer solist ve topluluklar	42
Tablo 3: Anadolu Rock Müzik Temsilcileri	46
Tablo 4: Anadolu Rock müzik temsilcilerinin yorumladıkları ve TRT arşivinde yer alan 67 adet türkü listesi.....	47
Tablo 5: Erkin Koray'ın Seslendirdiği Türküler	49
Tablo 6: Barış Manço'nun Seslendirdiği Türküler	50
Tablo 7: Fikret Kızılok'un Seslendirdiği Türküler	52
Tablo 8: Haramiler Grubunun Seslendirdiği Türküler.....	53
Tablo 9: Cem Karaca'nın Seslendirdiği Türküler	54
Tablo 10: Moğollar Grubunun Seslendirdiği Türküler	55
Tablo 11: Ersen ve Dadaşlar'ın Seslendirdiği Türküler.....	56
Tablo 12: Edip Akbayram'ın Seslendirdiği Türküler	57
Tablo 13: Kurtalan Ekspres' in Seslendirdiği Türküler	58
Tablo 14: Haluk Levent'in Seslendirdiği Türküler	60
Tablo 15: Ayna Grubunun Seslendirdiği Türküler	62
Tablo 16: Murat Gögebakan'ın Seslendirdiği Türküler.....	64
Tablo 17: Murat Kekilli'nin Seslendirdiği Türküler.....	65
Tablo 18: Kıracı'ın Seslendirdiği Türküler	66
Tablo 19: Barış Akarsu'nun Seslendirdiği Türküler	70

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Kaynak Kişilerin Dağılımı.....	71
Grafik 2: Türkülerin Yöresel Dağılımı	72
Grafik 3: Derlemede Yoğunlukta Olan Kişiler	73
Grafik 4: Türkülerde Kullanılan Makam Dizileri	74
Grafik 5: Türkülerde Kullanılan Karar Sesleri.....	75

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Türkiye coğrafyasında müzik kültürünün oluşumu, batı müziğinin gelişi, cumhuriyet öncesi Osmanlıdaki batılılaşma hareketlerinin bir parçası olarak görülmüş, bu bağlamda tek sesli müzik yerini batı kültürünün oluşturduğu çoksesliliğe bırakmıştır.

Çok sesli müziğin Osmanlı'ya gelişi bilindiği üzere II. Mahmut'un mehterheneyi kapatarak yerine batılı bir bando kurması ile başlamıştır. Guiseppe Donizetti ülkeye getirilerek paşa unvanı verilmiş ve kendisine sonsuz yetki ile bando mensuplarına çok sesli batı müziği eğitimi verilmesi istenmiştir. Halk arasında batı enstrümanlarını öğrenen insanların sayısı arttıkça saraydaki ağır aksak müziğe tepki olarak bazı müzik türleri ortaya çıkmış, bu müzik türlerinden en önemlisi ise o dönemde Kanto olmuştur.

Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin resmi müzik platformu dışında gelişen ilk popüler müzik türü olan "Kanto", İstanbul kent kültürü ile bütünleşmiş, değişmekte olan toplum yapısını doğrudan yansıtmayı da başarmıştır. Ayrıca Kanto, şarkıların kısa sürmesi, halkın anlayabileceği ezgi ve sözlerden oluşması, hem Batı hem de Klasik Türk Müziği çalgılarından oluşan bir orkestranın eşlik etmesi, görsel öğelere yer vermesi, güncel olması gibi özelliklere sahip olmuştur. 1930' lu yıllarda batılı türlerin egemenlik kazanmasıyla kantolar ortadan kaybolmuş, yerine yine o yıllarda yeni bir müzik türü olan tango gelmiştir. Bu tür, kadın ve erkeğin dansı olmuştur. Türkiye'de yapılan derleme çalışmaları ile yöreler gezilerek türküler notaya alınmış

ve bu ezgiler Türk besteciler tarafından çok sesli olarak yeniden uyarlanmıştır. Aynı dönem batılılaşma çalışmaları çerçevesinde 1936 yılında Türkiye radyolarında Osmanlı Saray müziği olarak tanımlanan Türk Sanat Müziği yasaklanmış ve radyolarda çok seslendirilmiş halk ezgileri ile klasik batı müziği yayınlanmaya başlamıştır.

Cumhuriyet dönemi düşüncesinin etkilendiği isimlerden Ziya GÖKALP Türkçülüğün Esasları adlı çalışmasında Ulusal Modern Türk Müziğini, “Bugün üç türlü müzikle karşı karşıyayız. Bunlardan hangisi bizimki? Doğu müziği hastalıklı bir müzik ve rasyonel değil, halk müziği bizim kültürümüzü sunmakta, batı müziği medeniyetimizin müziği bu yüzden hiçbirine bize yabancı olmamalı. Bizim doğal müziğimiz böylece Halk müziğimizle batı müziğinin birleşmesinden doğacaktır. Halk müziğimiz bize zengin bir ezgi mirası sağlamaktadır. Bunları toplayıp batı müziği teknikleri ile düzenleyerek, hem ulusal hem de modern müziğe sahip olmalıyız.” şeklinde ifade etmektedir.

1920’ lerde caz, kanto, 1930’ larda tango müzik türleri, Türkiye’ deki modernleşme çabaları çerçevesinde devam etmiş ancak, sonraki yıllarda caz müzik etkisi daha fazla görülmeye başlanmıştır. 1960 yıllarında ilk caz plakları yayınlamaya başlanmıştır. Aykut Sporel’in sahibi olduğu Ezgi Plak Şirketi, ilk olarak 1964’te Doruk Onatkut Orkestrası’nın Tülay German solistliğinde doldurduğu “Burçak Tarlası/Mecnunum Leylamı Gördüm” adlı 45’liği yayımlamıştır. Plak, Türkiye’de popüler müziğin ilk hiti olması dolayısıyla önemlidir. “Mecnunum Leylamı Gördüm” Doruk Onatkut tarafından “bebop” tarzında düzenlenmiş ve yorumlanmıştır, her iki şarkıda da doğaçlama bölümleri vardır. “(...) bu iki şarkıyı Türkiye’nin basılı ilk caz düzenlemeleri olarak nitelendirmek yanlış olmaz” (Meriç, 1999: 165).

“1960’ların sonlarında ise Durul Gence orkestrası önem taşımaktadır. Gence’nin özellikle Şeyh Şamil üzerine yaptığı düzenleme çok ilgi çekmiştir. Bu orkestrada o dönem, Atilla Özdemiroğlu, Doğan Canku, İrfan Sümer, Uğur Dikmen ve Oğuz Durukan bulunmaktadır. Erol Pekcan, orkestrasıyla 70’lerin ortalarında Tarık Öcal, Fatih Erkoç, Sadettin Ötenay’ın solistliğinde yaptığı üç 45’lik plakta, Tuna Ötenel’in düzenlemelerini yaptığı, “Allı Turnam”, “Kabak”, “Evlerinin Önü Zeytin Ağacı”, “Nihavend Longa” gibi geleneksel parçaları yorumlamıştır. Pekcan da geleneksel unsurların kullanılmasını savunan müzisyenlerdendir.

Özdemir Erdoğan; İsmet Sıral, Alaattin Dal, Uğur Dikmen, Asım Ekren, Süheyl Denizci, Cankut Özgül, Onno Tunç gibi müzisyenlerle birlikte yaptığı düzenlemelerle, *yöreselden ulusala, oradan evrensele* felsefesini uygulamaya koymuştur. Türkiye’de ancak 1987’de yayınlanabilen bu düzenlemeler, o dönemde, *The Voice of America* radyosunda yayınlanarak ilgi ve beğeni toplamıştır.

Oskay, Türkiye’deki müzik türleri, sanatçılar ve popüler müzik, popüler kültür kavramları çerçevesinde, müziğin gelişimini;

“Türkiye’de 50’li yıllarda radyonun çok etkili bir kitle iletişim aracı olması nedeniyle, müziğin satın alınır değil de, daha çok radyodan dinlenir olması toplumsal anlamda daha değişik bir yapılanmayı da beraberinde getirmiştir. Türk sanat müziği ve halk müziği tartışılmaz bir konuma sahipti. Oskay, İbrahim Tatlıses’iyle, Nida Tüfekçi’ siyle, Ruhi Su’yu ile bu müzik ya da yorumlamaları ‘Popüler müzik’ saymak daha doğru olacaktır. Bunların toplumdaki en alt kesimlere seslenen Gencebay, Ferdi Tayfur türü sanatçıların müziğinden farklı yanları olduğu doğrudur. Ama aralarında bir ‘alış-verişin’ olduğuna da dikkat etmek gerekmektedir. Gencebay, Tayfur türü müziklerin ayrı tutmakla beraber, bunları ‘Lumpen kesimlerin’ müziği olduğunu söylemek yanlış olacaktır. Lumpen kesimlerin bu günkü ‘katılmacı’ toplum yönetimi çağında ayrı bir kültür yaşamları olmayacağı;

bunların da ‘popüler kültür’ yaşamın içinde yer almak zorunda oldukları düşünülecek olursa, bu tür müziğin popüler müziğin en edilgin, en sado – mazoşistik bölümünü oluşturduğu ileri sürülebilir” şeklinde ifade etmiştir (Oskay, 1982: 178).

1970’lerin sonlarında toplumsal yaşamdaki değişimler, bir yandan arabesk, bir yandan protest müzik, cazın gerilemesine neden olmuştur. Bu dönemde Berklee Caz Akademisi mezunu Emin Fındıkoğlu’nun İstanbul’da kurduğu ve Onno Tunç, Arto Tunç, Neşet Ruacan’dan oluşan grup, caz müziği ortamını biraz da olsa canlandırmıştır.

Türkiye’nin ilk özgün caz albümü “Jazz Semai”, 1978 yılında Erol Pekcan (davul, perküsyon), Tuna Ötenel (piyano, elektropiyano, alto saksafon, perküsyon), Kudret Öztoprak (bas, perküsyon) tarafından yapılmıştır. Geleneksel ezgilerin de kullanıldığı albümde “Ali’yi Gördüm Ali’yi” adlı türkü de düzenlenmiş olarak yer almaktadır.

Okay Temiz, Aydın Esen, Senem Diyici, Mesut Ali, Tayfun Erdem, Burhan Öcal, Sema, Mehmet Ozan günümüzde yurtdışında çalışmalarıyla ses getiren ve çalışmalarında geleneksel müzik unsurlarını kullanan müzisyenlerdendir.

1950’ li yıllarda ise Rock müzik taş plaklar aracılığı ile Türkiye müzik piyasasına girmiş, çok geçmeden Rock’n Roll fırtınası etkisini göstermiştir. 1950’li yılların sonunda adını duyurmaya başlayan Erol Büyükburç 1961 yılında kendi bestesi olan Little Lucie ile büyük bir başarı kazanmış ve böylelikle Türk popu ilk büyük yıldızını yaratmıştır. Yine aynı dönemde Fecri Ebecioğlu’nun yabancı aslından çevirdiği ve İlham Gencer Orkestrası tarafından seslendirilen “Bak Bir Varmış Bir Yokmuş” adlı ilk Türkçe sözlü plak ile Aranjman dönemi adı altında yeni bir dönem başlamıştır. Yabancı sözlü Türk yapımı bestelerin yanında aslı yabancı

olup Türkçe söz yazılan ve aslına uygun icra edilen bestelere de Türk popüler müziğinde yer verilmiştir. Tabi bunun yanında yabancı şarkıları aslına uygun olarak icra etmek, önemli bir başarı olarak tarihteki yerini almaktadır. Yabancı şarkılar aslına uygun ne kadar iyi çalınırsa ün ve şöhret de ona göre şekil almış ve bu tutum o dönemdeki Türk müziğinin ilerleyememesinin en büyük sebeplerinden bir tanesi olmuştur.

60' lı yılların sonlarına doğru Türkiye' de popüler müzikte arayışlar devam etmekle birlikte, yabancı şarkıların aynen icrası ve aranjmanların geçerliliğini koruduğunu söylemek mümkündür. Bu dönemde, birbirlerinden çok farklı dünya görüşlerine ve siyasi tavırlara sahip olan gruplar/ sanatçılar ön plana çıkmıştır. Cem KARACA, Barış MANÇO, Moğollar, Üç Hürel, bugün ki MFÖ'nün ilk hali olan Kaygısızlar, Fikrek KIZILOK gibi gruplar ve sanatçılar dünyaya farklı bakış açılarını müziklerine de yansıtmışlardır

Yine bu dönemde, Anadolu "Pop/Rock" olarak adlandırılan müzik türü, 1960' lardan itibaren Türkiye popüler müzik ortamında yer almıştır. Bu müzik kültürünü oluşturan unsurların önemli bir bölümüne THM kültürünün kaynaklık ediyor olması, Türkiye coğrafyasında geleneksel halk müziğine verilen önemle eşdeğer olduğu söylenebilir.

Anadolu Rock' ın Türkiye' deki durumuna ve dünya müzik kültürü örneklerine yer veren Coşkun, bu müzik türünü "1960'lı yıllar özellikle gençlik hareketleri açısından dikkat çekicidir. Türkiye'de toplum giderek politize olmuştur. Bireyden çok topluma yönelinmiş, toplumun nasıl bir yerde durduğu ve durması gerektiği gibi konular sorgulanmış, tartışılmıştır. 1960 sonlarında, sanayileşme, göç ve buna bağlı olarak kentlerde işçi ve köylü hareketlerinin yükselişi gibi ekonomik ve toplumsal değişimler nedeniyle Anadolu kökenli kırsal kesimin kültürü, kent kültürünü etkilemiştir. Bu etki kendini sanatta ve edebiyatta "köycülük" akımıyla

göstermiş, Mahmut Makal, Fakir Baykurt gibi yazarlar bu akımın etkisiyle eser vermişlerdir. 1970'lere uzanan süreçte bu durum kendini toplumda daha da belirgin olarak göstermiştir. Genç, üniversiteli kesim bu tartışmalara öncülük etmiştir. Bu gençler arasında anti-emperyalist, ulusalcı yönelimler hakimdir. Batı gençliğiyle paralel bir zaman diliminde, var olan toplumsal düzene karşı başkaldırı hareketlerine girişilmiştir. Ancak Batı'da gençlik hareketleri yalnızca “gençliğin” varoluşsal sorunlarıyla ilgili olarak “kültürel” bir temele dayanmaktayken, Türkiye'deki hareketler “toplumun” varoluşsal sorunlarıyla ilgili olarak “politik” bir temele dayanmıştır (Coşkun, 1994:45).

1960'lı yılların başında dünya rock müziğinde görülmekte olan Doğu, özellikle de Hint müziğine yönelim, '60'ların sonlarında gençler arasında ilgi gören hippie felsefesiyle artmıştır. '60'ların başında Beatles'ın “Norwegian Wood” adlı 45'liğinde sonra da “Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band” albümünde sitar kullanması, ABD'de Bob Dylan'ın müziğinde kurduğu protest çizgide kendi halk müziği geleneğine yer vermesi, bir başlangıç olarak kabul edilmektedir. '60'ların sonlarında hippie felsefesinin taşıdığı pek çok özelliğin yanı sıra, Doğu ve özellikle Hint kültürüne, mistisizme yönelmeleri müzikte de kendini göstermiştir. Aynı yıllarda Batı'da Pink Floyd, The Doors, Janis Joplin gibi şarkıcı ve gruplar, yalnızca müzikleriyle değil, yaşam biçimleri, giyim kuşamları, davranışlarıyla da gençleri etkilemişlerdir. Şarkılarındaki protesto, bir insan tipine dönüşmüştür ve uzun saçlar bu tipin başlıca özelliğidir (Coşkun, 1994:45). Şeklinde ifade etmiştir.

“Bu yıllarda Türkiye'de politize olmuş bir halk müziğiyle karşılaşmaktadır. Aşık Mahzuni, Aşık İhsani gibi yöresel sanatçıların yanı sıra, Ankara Devlet Konservatuvarı'nda opera-şan eğitimi almış ve Ankara Devlet Opera ve Balesi'nde bir dönem solist sanatçı olarak çalışmış Ruhi Su gibi bir müzisyence aşıklık geleneği politize olmuş haliyle yeniden canlandırılmıştır. Geleneksel halk müziği çalgılarından bağlamanın eşliğinde seslendirilmiş türküler aracılığıyla toplumsal mesajlar iletilmiştir. Bu mesajlar en çok politize olmuş öğrenci ve işçi

çevrelerince alımlanmıştır. 1960’ların başlarında ilk örneklerini vermiş olan Anadolu pop/rock müziğinin bu akımlardan direkt olarak etkilendiğini söylemek mümkün olmasa da var olan müzik ortamında, yerel kültürlere ve Türkiye özelinde türkölere yönelimin, Anadolu pop/rock müziği düşüncesinin ortaya çıkması konusunda çağrışımlara yol açabileceği de düşünülmektedir” (Orhan, 2002).

Türkü düşüncesini ilk ortaya atanlardan birisi de Erdem Buri’ olmuştur. 1960’ lı yıllarda Tülay German, Buri aracılığı ile Ruhi Su’ dan ders almış, türkü ağırlıklı repertuarı ile hem yurtiçinde hem de yurtdışında başarılı çalışmalar yaparak adından söz ettirmiştir.

ANADOLU ROCK

“Batı müziğinden etkilenmelerin yoğun olduğu, aranjmanların el üstünde tutulduğu bir dönemde, geleneksel motifler içermesi yönünden, Anadolu pop, Türkiye’ ye özgü bir müzik yaratmanın ilk adımı olarak değerlendirilebilir.

Anadolu pop, geleneksel halk kültürleri ile (ve halk şiiri) otantik enstrümanların pop müziğinde hakim olan batılı enstrümanlarla birleştirilmesine dayanıyordu.” (Gündoğar, 2004: 148)

Batı müziğinin taklit edilmesi ile gelişmeye başlayan Anadolu pop/rock müzik 1968 yılında parlak dönemini yaşamış ve 68 kuşağını Canbazoğlu;

“ O güne kadar el yordamıyla gerçekleşen halk müziğimizi modernize etme çabaları ilk kez bir akım halini almaya başlar ve 68 kuşağı diye nitelendirebileceğimiz genç müzisyenler, batıdaki folk akımlarından, Bob Dylan’ dan, Joan Baez’ den, sitar kullanan Beatles’ dan, beat kültüründen ‘psychedelic rock’ tan derin şekilde etkilenir. 60’ ların ortalarında İstanbul, Ankara ve İzmir’ in çeşitli semtlerinde kurulmuş amatör orkestralarda, gruplarda yetişen gençler, taklit ettikleri batı müziğindeki gelişmeye paralel olarak halk müziğimizin önemini kavrar ve yerel değerlere sahip çıkar” (Canbazoglu, 2009: 24). Şeklinde ifade etmiştir.

“Anadolu rock ya da Türk rock müziği, Türk halk müziği (türkü) ile rock müziğin birleşiminden oluşan bir müzik türüdür. “Anadolu” sözcüğüyle, ele alınacak materyaller coğrafi olarak sınırlandırılmış ve bu bölge içerisinde yer alan her müzik kültürünün kaynak olarak kabul edilebileceği ortaya konmuştur. Bu coğrafyaya ait tüm yerel müzikler, yani halk müzikleri, kullanılmış ve kullanılmaktadır”. (Orhan, 2002)

Türk Halk Müziği iki kaynaktan beslenmektedir; aşıkler ve türkü yakıcılar. Bu halk sanatçıları, eski ezgileri de kullanıp, yeni sözlerle türkü üreterek yörenin yerleşik müzik geleneğinin kurallarını uygulamaktadırlar. Halk müziğinde din ve din dışı konular işlenmektedir: İlahiler, semahlar, nefesler gibi dini müzikler yanında, sevdâ konulu türküler, oyun havaları, kına havaları, kahramanlık, gelin – güvey türküler, serhat türküler, destanlar, koçaklamalar, ağıtlar, koşmalar, imece türküler gibi din dışı konular (Tüfekçi, 1983: 1483).

Rock müzik, İkinci Dünya Savaşı’nın getirdiği yıkımla, özellikle genç kesimin duyduğu bir tepkinin ifadesi olarak anlamlandırılmaktadır. ABD ve İngiltere’de, savaş sonrası işsizlik, gelecek kaygısı, ekonomik krizler, teknolojinin karşısında bireyin yabancılaşması, huzursuzluk gibi nedenlerle, genç kesim, sisteme ve geleneğe tepki duymuştur.

Savaş sonrası, zencilerin müziği blues, ABD'nin büyük kentlerinde yaygınlaşmaya başlamış, '50'li yılların başlarında hızlanan ritmiyle 'rhythm&blues' adını ve biçimini almıştır. 1955'ten itibaren de beyazlar tarafından 'rock'n roll' adıyla yorumlanmaya başlamıştır. Elvis Presley, Bill Haley, Chuck Berry ünlü rock müzisyenleri arasındadırlar.

“Rock'n Roll' un Amerika Birleşik Devletlerinde 1950' li yılların ortalarında doğumundan itibaren popüler müzik endüstrisinin gelişimini öyküleyen çalışmaların birçok değişkesinde, pop üretiminin küçük ölçekli, bölgesel bağımsız şirketlerden oluşan orijinal kurumsal ortamlarından çıkıp büyük, çok uluslu holdinglerden oluşan bir ortama dönüşmesinin izleri sürülür” (Denisoff, 1975; Palmer, 1977).

1960'larda Animals, Beatles, Rolling Stones, The Who gibi gruplar gençler tarafından büyük ilgi görmüşlerdir. Aileler ise rock müziği ve felsefesine, söz konusu müziği isteyenlerin yaşam biçimleri, uyuşturucuyla olan ilişkileri, hippie felsefesini desteklemeleri, Vietnam savaşına karşı oluşları gibi nedenlerle sıcak bakmamışlardır.

Aynı yıllarda rock müzik protest bir kimlik de kazanmıştır. Özellikle 1968'deki tüm dünyayı etkileyen gençlik olaylarında oldukça etkili olmuştur.

“Her ne kadar sol gençlik grupları tarafından batı müziği etkisi emperyalizm olarak değerlendirilmiş olsa da bu ulusalcı akım ve kırsal kültüre yönelik, pop sanatçıları da etkilemiş ve müziksel yönelimlerini belirlemiştir.” (Hasgül, 1996a: 58).

1970’lerde ise bu müzik türü etkisini yitirmeye başlamıştır. Parçalarda iyimserliğin, umudun yerini karamsarlığa bıraktığı gözlemlenmektedir.

Anadolu Rock temsilcileri 60’ lı yılların ortalarından 70 ‘ li yıllara doğru kendilerini göstermeye başlamış ve bu yıllarda, Moğollar solistleri Aziz AHMET’in henüz ayrılmamış olmasına rağmen enstrumantal parçalarla ön plana çıkmış, Cem KARACA Apaşlar’la yollarını ayırmış ve Kardaşlar’ı kurmuştur. Fikret KIZLIOK “Söyle Sazım Güzel Ne Güzel Olmuşsun” adlı çalışmasını yayımlarken, Barış MANÇO Kaygısızlar’la yaptığı çalışmalarla Anadolu Rock müziğine adım atmıştır. Daha sonra Kaygısızlardan ayrılan Barış MANÇO 1970 yılında “Derule” düzenlemesi ile acid rock tarzını Anadolu Rock tarzının içinde denemiştir. 1970 yılında çalışmalarını sürdüren isimlere, ilerleyen yıllarda Ersen, Mesut AYTUNCA, Alpay, Dönüşüm, Erkin KORAY, 3 Hürel gibi isimler eklenmiş, bu isimlerden kimisi kısa bir süre sonra Anadolu Rock tarzından vazgeçmiş, kimileri de sonuna kadar bu müzik tarzı ile anılmıştır. Yine bu yıllarda, Anadolu temalarını taşıyan ancak beat, underground, psycodelic rock gibi müzik tarzlarının dışında duran folk müzik de yerini korumaya devam etmiş ve Modern Folk Üçlüsü bu türün en önemli temsilcisi olmuştur. Anadolu rock müziğinin Türk müziğinin içindeki yerini iyiden iyiye sağlamlaştığını 1971 yılında yayınlanan 3 Hürel plaklarında görmek mümkündür. “Gurbet Türküsü” “Didaydom”, “Pembelikler Ağıt”, “Lazoğlu Gülenhindi” plakları Anadolu rock müziğinin önemli bir yol kat ettiğini göstermektedir. Türk pop müziğini geliştirmek ve yeni gruplara bir şans vermek amacıyla 1965 yılında düzenlenmiş olan ‘Altın Mikrofon’ şarkı yarışması 1972 yılında tekrar düzenlenerek, topluluklar ve düzenlemeleri yerine besteci şarkıcı ikilisinin daha yoğun olduğu bu yarışmada Edip AKBAYRAM Aşık Veysel’in “Kükredi Çimenleri” ile birinci gelmiştir.

1970’ li yıllarda grup müziğinin patladığı Anadolu Rock müzik türü dışında farklı türlerde de müzik yapan grupların olduğu gözlemlenmiştir. Anadolu Rock müziği 1974 yılında dolu dolu yaşanarak o yıllara damgasını vurmuş, o yıllarda, Cem

KARACA Moğollar “Namus Belası” Gurbet plağını yayınlamış yine aynı yıl içinde Cem KARACA Moğollar ile birlikteliğini sona erdirerek, Dervişan’ı kurmuştur. Moğollar ise ilk kadrosundan çok farklı bir kadroyla yoluna devam etmiş, Ersen ve Dadaşlar Anadolu Rock müziği içinde “Arabesk Rock” tartışmalarını gündeme getirmişlerdir.

Anadolu Rock Müzik Temsilcileri

Bu çalışma ile ilgili olarak Anadolu Rock müzik türü ele alınmış olup temsilcilerine ve repertuvarlarına almış oldukları Türk halk müziği ezgilerine yer verilmiştir. Bu müzik türünün temsilcilerinden önemli isimler: Fikret Kızılok, Edip Akbayram, Ersen ve Dadaşlar, Modern Folk Üçlüsü, Cem Karaca, Barış Manço, Erkin Koray, Kırâç, Ayna, Haluk Levent, Murat Kekilli, Barış Akarsu, Murat Göğebakan, Haramiler, Moğollar, Kurtalan Ekspres’ dir.

Ancak, araştırmanın içeriğinde ‘türkü formunda besteler’ in yer almadığı, tamamen TRT repertuvarında yer alan türkülere yer verilmesinden dolayı, Anadolu Rock temsilcilerinin seslendirmiş olduğu türküler, TRT kurumunun arşivinden oluşmaktadır.

Erkin Koray

24 Haziran 1941 yılında doğmuştur. Anadolu rock ve hard rock türünde özgün eserler vermiş olmakla birlikte birçok türküyü yeniden düzenlemiştir. Koray, ilk Anadolu rock çalışmasını 1961 yılında, “Erkin Koray Ritimcileri” ile birlikte yapmıştır: “Ceviz Oynamaya Geldim Odana”. Bu parçayı plak olarak piyasaya sürmeyen Koray, yalnızca konserlerinde yer vermiştir. Bir sonraki çalışma, 1967’de “Erkin Koray Dörtlüsü” ile yaptığı “Anma Arkadaş” 45’liğinde yer alan “Anadolu’da Sevdim” adlı Ege türküleri havasındaki çalışmadır. 1968 yılında Altın Mikrofon Yarışmasına “Çiçek Dağı” adlı türkünün rock tarzı düzenlemesiyle katılan “Erkin Koray Dörtlüsü”, dördüncü olmuştur. Ritim gitarda Tuncer Dürüm, basta Ziya Bakanay ve Davulda Sedat Avcı’nın yer aldığı, Erkin Koray Dörtlüsü, bir süre sonra, Koray’ın Doğu-Batı sentezinde Anadolu’yu merkeze oturtan rock anlayışına yeterince olumlu bakılmadığı için dağılmıştır. Koray, 1969 yılında davulda Sedat Avcı, basgitarda Aydın Buyar Şencan, gitarda Ataman Hakman gibi müzisyenlerin bulunduğu “Yeraltı Dörtlüsü”nü kurmuştur. Bu dönemde Koray’ın hedefi “yapmacıksız yerli ve underground tavırlı bir rocker olabilmek”tir (Aya-Tireli, 1998: 32).

“Erkin Koray’ın, Anadolu rock tarzının hakim olduğu en önemli çalışması ise, 1971’de çıkartmak istediği ancak 1974 sonunda çıkartabildiği solo çalışması “Elektronik Türküler”dir. Bu çalışmada, Erkin Koray; gitar, bağlama, piyano, org ve tef, Ahmet Güvenç basgitar ve Sedat Avcı davul çalmışlardır. Albümde yer alan, Hayrullah Yurttaş’ın “Karlı Dağlar” ve “Hele Yar” türkülerinin düzenlemeleri, Ürgüplü Refik Başaran’ın “Cemalım” türküsünün düzenlemesi ve sözleri Nazım Hikmet’e, bestesi Ruhi Su’ya ait “Türkü” adlı çalışma, Anadolu rock müziği tarihi açısından dikkat çekicidir. “Türkü” çalışması, özellikle 9/8’lik ve 4/4’lük ritimlerin değişimli olarak kullanılmasıyla hareketlendirilmiştir. Zaten ritim, Koray’ın çalışmalarında özellikle üzerinde durduğu bir unsurdur. Anadolu’ya yaptığı turnelerde karşılaştığı 5/8, 7/8, 5/4’lük gibi ritimler, müziğinde sıkça kullanılmıştır.

“Türkü” parçasının bir önemi de zurna, kaval, bağlama gibi geleneksel çalgılara yer verilmesidir”.

Profesyonel müzik hayatını hala devam ettiren Erkin Koray’ ın albümlerine aldığı bazı türküler şunlardır.

- Cemalım
- Kendim Ettim Kendim Buldum
- Köprüden Geçti Gelin
- Karlı Dağlar
- Hele Yar
- Türkü

Barış Manço

2 Ocak 1943 yılında doğan sanatçımız 1 Şubat 1999 yılında hayata veda etmiştir. Müziğe 1957 yılında başlayan Manço, Galatasaray Lisesi’nde kurduğu “Barış Manço Kafadarlar” adlı başlamış, daha sonra “Haramiler” ve “Harmoniler” adlı gruplarla çalışmıştır. Manço’nun ilk plak doldurduğu grup “Harmoniler” dir. Bu grupla 1962-63 yıllarında, sekiz parça kaydedilmiştir. Ancak bu kayıtlardan, İngilizce parçalar hemen yayınlanmasına karşın, “Çıt Çıt Çetene”, “Urfa’nın Etrafı Dumanlı Dağlar” ve “Kızılıklar Oldu Mu?” türkülerinin düzenlemeleri 1972 yılında piyasaya sürülmüştür. 1961 yılında, “Barış Manço ve Harmoniler” grubu, Caddebostan Gazinosu’nda düzenlenen “Amatör Orkestralar Yarışması”nda birincilik ödülünü kazanmışlardır.

Manço'nun kısa süreli çalıştığı gruplardan biriside “ Barış Manço – Ve ” grubudur. Farklı uluslardan müzisyenlerle oluşan bu grupta, “Dağlar Dağlar” parçası kaydedilmiştir ve bu parça Manço' nun kariyerinde bir dönüm noktası olmuştur. 1970 yılında yapılan bu kayıtle, yediyüzbinlik bir satış rakamına ulaşan Manço, adının, dönemin ünlü müzisyenleri Cem Karaca, Erkin Koray gibi adlarla beraber anılmasını sağlamıştır.

“ Barış Manço – Ve ” adlı grubuyla da kısa bir süre sonra yolları ayrılan Manço, 1971 yılında, Avrupa'da kariyer yapmak istemesiyle Paris'te bulunan “Moğollar” grubuyla çalışmaya başlamıştır. Manço bu grupta “İşte Hendek İşte Deve”, “Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle”, “Binboğa'nın Kızı” gibi parçalarını kaydetmiştir. Moğollar'ın Fransa'da ödül almaları ve başarılı olmaları, buna bağlı olarak yalnız çalışmak istemeleri, “Barış Manço-Moğollar” beraberliğini bitirmiştir.

Bu ayrılıktan hemen sonra Manço, “Moğollar” grubundan Engin Yörükoğlu ile birlikte Türkiye'ye dönmüş, ilk kadrosunda Celal Güven, Ohannes Kemer, Özkan Uğur, Fuat Güner, Engin Yörükoğlu gibi müzisyenlerin olduğu “Kurtalan Ekspres”i kurmuştur. 1999 yılında ölene kadar da bu grupta çalışmaya devam etmiştir.

Barış Manço' nun albümlerinde aldığı türkülerin bazıları şunlardır.

- Bebek
- Çıt Çıt Çetene
- Derule
- Gesi Bağları
- Hey Koca Topçu Genç Osman
- Kağızman
- Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle

- Kızılıklar Oldu mu?
- Urfa' nın Etrafı Dumanlı Dağlar

Fikret Kızıllok

10 Kasım 1946 yılında doğmuş ve 22 Eylül 2001 yılında hayata veda etmiştir.

Fikret Kızıllok, 1964'te arkadaşı olan Cahit Oben ile birlikte bir grup kurarak profesyonel hayata geçmeye karar verdiler. Basgitarda Koray Oktay ve davulda Erol Ulaştır ile beraber Cahit Oben 4 grubunu oluşturdular. Beatles tarzında müzik yapan grup İlham Gencer' in işlettiği Çatı Gece Kulübünde programlar yapmaya başladılar.

1965'te Kızıllok, "Fikret Kızıllok ve Üç Veliaht" adı altında ilk plağını yayınladı. Grup gitarda Harun Batıbaygil, basgitarda Gökhan Targay, davulda Koral Tümay'dan oluşuyordu. "Belle Marie / Kız Ayşe" şarkılarından oluşan plağın iki şarkısı da Fikret Kızıllok'a aitti. Fikret Kızıllok, bu iki grupla çıkardığı plaklardan sonra Cahit Oben 4 ile çalışmalarını sürdürürken girdiği dişçilik yüksekokulundaki eğitimini sürdürdü. Bir süre sadece okuluyla ilgilendi.

Üniversite son sınıf yıllarında arkadaşı Arda Uskan ile birlikte yolculuğa çıktı. Bu yolculukta Aşık Veysel ile tanıştı Kızıllok. Yolculuğu bitirip dönen Kızıllok, "Uzun İnce Bir Yoldayım" türküsünü düzenlemesini yaparak stüdyoya girdi.

Fikret Kızılok' un albümlerinde seslendirdiği türküler ve türkü formundaki eserler şunlardır.

- Uzun İnce Bir Yoldayım
- Söyle Sazım
- Benim Aşkım Beni Geçti
- Gün Ola Devran Döne
- Koyverdin Gittin Beni
- Anadolu'yum

Haramiler

Haramiler grubu 1966 yılında kurulmuş ve 1968 yılında Altın Mikrofon ödülünü almıştır ve ödülünü aldıktan kısa bir süre sonra dağılmıştır. 90' lı yılların ortalarında grubun eski üyelerinden alınan izinlerle bu grup tekrar kurulmuştur. 1991 yılında profesyonel müzik hayatına tekrar başlayıp günümüzde de devam etmektedirler. Haramiler grubunun seslendirdiği türküler şunlardır.

- Dadaloğlu
- Drama Köprüsü
- Emmoğlu
- İnce İnce
- Kara Toprak

Cem Karaca

Gerçek adı Muhtar Cem Karaca' dır. 5 Nisan 1945 - 8 Şubat 2004 yılları arasında yaşamıştır. 1967 – 2004 tarihleri arasında aktif bir Türk rock müzik sanatçısı, bestecisi, tiyatrocusu, sinema oyuncusudur. Anadolu rock türünün kurucularındandır. 1970' lerde Türk pop müzik tarihine damgasını vurmuş, o yıllarda rock'n roll' a ilgi duymuştur.

Önce “Dinamitler”, daha sonra da “Cem Karaca ve Bekledikleriniz” adlı grupları kuran Karaca, ikinci grubu kurduktan iki ay sonra “Gökçen Kaynatan Grubu”na katılmıştır. Bu yıllarda İlham Gencer'in desteği Karaca için önemli olmuştur. Site Sineması'nda Gencer'in şovlarına katılarak cover parçalar söylemiştir. 1964'ün sonlarında “ Cem Karaca – Jaguarlar ” adıyla bir grup daha kurmuş, bu grupta Elvis Presley taklidi çalışmalar yapmıştır.

Apaşlarla birlikte çalışmaya başlayan Karaca, “ Cem Karaca – Apaşlar ”, ilk çıkışlarını 1967 Altın Mikrofon Yarışması'nda “Emrah” parçasıyla aldıkları ikincilik ödülüyle yapmışlardır. Mart ayı sonlarında ilk plakları olan “Emrah”, Altın Mikrofon Serisi'nden piyasaya sürülmüştür. “Emrah” müzikal olarak Anadolu ritim ve ezgilerine dayanmaktadır.

Grup, Sayan Plak'la birkaç plak yapmak üzere imzaladığı anlaşma gereğince çalışmalarını sürdürmüş, bu arada Timur Fildişi gruptan ayrılmış, yerine İhsan Afşar gelmiştir. İlk profesyonel plakları “Hudey” 1967 Haziran'ında piyasaya çıkmıştır. Plakta Pir Sultan Abdal'ın “Hudey” türküsünün düzenlemesi, Soyarslan'ın enstrümantal parçası “Vahşet”, orijinalini Sonny and Cher'in 1965'de kaydetmiş oldukları “Bang Bang” parçasının, Soyarslan'ın Türkçe sözleri ve Karaca'nın vokaliyle “Bir Anadolu Hikayesi” olarak adlandırılmış hali ve “Shakin all over” yer

almaktadır. Bir yandan sürmekte olan konserlerinin yanında bu plağın Ses Dergisi'nin Eylül sayısında hemen "Haftanın Plakları" listesine girmiş olması, grubun tutulmuş olmasının bir göstergesi olarak kabul edilebilir (Aya, 1998: 26).

Bundan sonraki çalışmalarında Cem Karaca ve Apaşlar, Anadolu rock'un yeni yeni ürünlerini vermeye başlamışlardır. İkinci plaklarında ayrılan Ahmet Tuzcuoğlu'nun yerine önce Şanar Yurdatapan daha sonra da Hasan Sel girmiştir. "Emrah" ve "Karacaoğlan"ın, Anadolu rock sounduna daha yakın yorumları dışında Soyarslan'ın bestesi "Hücum" ve Tümay'ın bestesi "Ayşen" de ikinci plaklarında bulunmaktadır. Bu plağın ardından bir Anadolu turnesi ve bir diğer çalışma "Ümit Tarlaları" gelmiştir. Bu plaktaki dört parça da Anadolu rock tarzındadır.

Cem Karaca' nın Anadolu Rock tarzında albümünde seslendirdiği türküler şunlardır.

- Hudey
- Suyu Giden Alı Gelin
- Nem kaldı

Moğollar

1967 yılında etkin müzik hayatına başlayan grubun resmi kuruluş tarihi 1 Ocak 1968 olarak açıklanmıştır. Üyeleri Aziz Ahmet, Murat Ses, Cahit Berkay, Engin Yörükoğlu, Haluk Kunt' tur. Şubat 1968 de Altın Mikrofon yarışmasında "İlgaz" şarkısıyla üçüncü olmuşlardır. Bu ödül ile adlarını duyurmuş ve konser vermeleri için olanak yaratmıştır.

1969'un Şubatında Hasan Sel gruptan ayrılmış yerine Taner Öngür girmiştir. Moğollar için 1969 yılı neredeyse tüm Türkiye'nin her yerini dolaşarak konser verdikleri bir yıl olmuştur. Bu turne sayesinde de çizgilerini Anadolu Pop' a doğru çevirmişlerdir. Taner Öngür bu turneler sırasında birçok düzenleme yapmıştır. 1969 – 1970 yıllarında tarzlarını iyice belirginleştirip ismine de “Anadolu Pop” demişlerdir.

“Anadolu değerlerine yönelmeliydik. Orası bir kültür hazinesi, her açıdan, müzik, folklor, dans, giyim-kuşam vb. çok zengin bir kültür kaynağı idi. Kendimizi buraya çevirdik (ben kişisel olarak foklora ilgili ve yatkındım, yıllarca Muzaffer Sarısözen'in programlarını takip etmişimdir...). Kişisel olarak zaten bağlamaya özel bir ilgim vardı. Bağlama dersi almaya başladım. Ondan sonra kabak kemane vb. zaman içinde çoğaldı. Temel düşüncemiz şuydu: “yapacağımız müziğin ayaklarının Anadolu'ya basması, Anadolu havasını taşıması lazım.” (Berkay, 1996: 77).

1970'te grubun yeni tarzına, yani Anadolu Pop'a ve Türkçe şarkı söylemeye karşı olan solist Aziz Ahmet gruptan ayrılmış, böylece o yıllarda hemen hemen tüm grupların ortak problemi olan solist bulma zorluğu, Moğollar'ın da gündemindedir. Solist sorunu dolayısıyla bu dönemde enstrümantal çalışmalara kaymıştır. Grubun, “dönemin enstrümantal grubu imajıyla anılmasını” getirmiştir (Ok, 1994: 105). Aziz Ahmet'in yerine bir süre Moğollar grubu Ersen ile devam etmiştir. Ternek adlı plağı çıkardıktan sonra Ersen ile de yollarını ayırmışlardır ve bundan sonra Paris'e gitmişlerdir. Paris' te CBS firmasıyla imzaladıkları üç yıllık anlaşma ile “ Behind the Dark/ Hitchin” adlı 45'liği yapmışlardır. Mart 1971'de “Guild International du Disque” adlı plak şirketine yaptıkları anlaşma ile “Danses et Rythmes de la Turquie-d'Hier d'Aujourd'hui” albümü, “Academie Charles Cros” büyük ödülünü almışlardır. Bu dönemde girdikleri ekonomik sıkıntıdan dolayı Barış Manço ile çalışmaya başlamışlardır. Bu birlikteliğe “Mancho Mongol” adını vermişlerdir. Yurt dışında aldıkları ödülde Türkiye'de büyük ilgi görmüştür.

Eylül 1972’de Cem Karaca ile çalışmakta olan “Kardeşlar” ile, Ersen ile çalışmakta olan Moğollar solistlerini değiştirmişlerdir. Bu olayla birlikte Cem Karaca, Moğollar grubuyla çalışmaya başlamıştır. Karaca’nın baskın yorumcu kişiliği Moğollar’ın müziğini de etkilemiş ve bu dönemde Karaca ağırlıklı bir müzikal çizgi izlenmiştir. Konser turneleri ve plak çalışmalarıyla geçen bu süreç sonrasında Taner Öngür ve Ayzer Danga gruptan ayrılmıştır. Grupta eski elemanlardan yalnızca Cahit Berkay kalmıştır. Bu arada Cem Karaca ile en önemli Moğollar çalışmalarından “Namus Belası”, “Obur Dünya”, “El Çek Tabip”, “Gel Gel”, “Üzüm Kaldı”, “İhtarname”, “Deniz Üstü Köpürür”, “İhtiyar Oldum” gibi döneme damgasını vuran parçalar piyasaya çıkmıştır.

Moğollar grubunun seslendirdiği bazı türküler şunlardır.

- Çanakkale İçinde
- Çığrık
- Karşı ki Yayla
- Katip Arzuhalim

Edip Akbayram

29 Aralık 1950 yılında doğmuştur. Müzik çalışmalarına lise yıllarında Gaziantep’te kurduğu orkestra ile başlamıştır ve yine o dönemde Gaziantep ve Adana’da sahne almıştır ve Pir Sultan Abdal, Karacaoğlan deyişleri üzerine yaptıkları besteleri sergilemişlerdir. İlk plağı “Kendim Ettim Kendim Buldum” çalışmasını “Siyah Örümcekler” grubuyla yapmıştır. 1968’de İstanbul’a gelen Akbayram, 1972 yılında Günaydın Gazetesi’nin düzenlediği “Altın Mikrofon” yarışmasında, Aşık Veysel’in sözleri üzerine yaptığı bestesi “Kükredi Çimenler” ile

birinci olmuştur. 1974 yılında kurduğu “Dostlar” grubuyla birlikte, Anadolu pop/protest müziğin önemli isimlerinden biri olmuştur. Bu grupta yaptığı “Garipler”, “İnce İnce Bir Kar Yağar”, “Aldırma Gönül”, “Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz”, “Mehmet Emmi”, “Değmen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme” gibi çalışmaları, Anadolu pop/protest müzik tarzı içinde oldukça dikkat çekmektedir. Müziğinde geleneksel çalgılardan cura, bağlama gibi çalgıları da kullanmıştır.

70’lerden itibaren, Cem Karaca ile birlikte, Anadolu pop/rock müziğinin “protest” kanadında yer almıştır. Akbayram, “Müzik toplum içindir” görüşünü benimsemiş ve bu doğrultuda, Aşık Mahzuni Şerif etkili bir müzik çizgisi oluşturmuştur. Mahzuni Şerif “türkülerin özünü bozmadan yorumlayan, Edip kardeşimdir” demiştir (Ok, 1994: 182).

‘80’lerde arabeskin hakimiyeti altında olan popüler müzik piyasasına karşın, Edip Akbayram tarzından ödün vermemiş, bu çizgide günümüze değin gelmiştir. Akbayram, sanatçılık kariyeri boyunca birçok şarkı ve türkü seslendirerek, albümünde de bu eserlere yer vermiştir.

Akbayram’ ın seslendirdiği TRT repertuvarında yer alan türküler;

- Değmen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme
- Kendim Ettim Kendim Buldum

Modern Folk Üçlüsü

1969 yılının Temmuz’unda kurulan “Modern Folk Üçlüsü”, Ahmet Kurtaran, Doğan Canku ve Selami Karaibrahimgil’den oluşmaktadır ve 1970 tarihli “Deriko” ile ünlenmiştir. “Gökte Yıldız Ay misun”, “Gelin Ayşe”, “Ali Paşa Ağıdı”, “Dözerem”, “Allam Allam Seni Yar” gibi türkü düzenlemelerini yapmışlardır. Çalışmalarına özgün besteleri de ekleyen grup, ‘70’lerin sonlarına kadar müzik ortamında etkin olarak yer almıştır. 1978 ve 1980 yıllarında olmak üzere, iki kere Eurovision Şarkı Yarışması’na da katılmış ve ülkemizi temsil etmişlerdir, sonraki yıllarda da grup üyeleri, yeni çalışmalar yapmak yerine, konser organizasyonlarında bir araya gelmişlerdir.

Modern Folk Üçlününün TRT repertuvarında bulunan, seslendirmiş oldukları türküler;

- Ali Paşa Ağıdı
- Dözerem
- Gelin Ayşe
- Gökte Yıldız Ay misun?

Kurtalan Ekspres

Barış Manço’ nun 1972 yılında kurduğu ve vefatına kadar çalıştığı gruptur. Grup ismini; Haydarpaşa - Kurtalan hattında çalışan Kurtalan Ekspresi’nden almıştır. 1972’den bu yana çeşitli kişilerle çalışmıştır. Bu kişiler sırasıyla Murat Ses, Celal Güven, Caner Bora, Kılıç Danışman, Ahmet Güvenç Ömür Gidel ve Bahadır Akkuzu’dur. Barış Manço’ da vefatına kadar bu grupla çalışmıştır. Manço’ nun

vefatından sonra Cem Karaca ile çalışmaya başlamışlardır. Günümüzde ise Hayko Cepkin ile çalışmalarına devam etmektedirler. Kurtalan Ekspres' in seslendirdiği türküler şunlardır.

- Bebek
- Çıt Çıt Çedene
- Dere Boyu Kavaklar
- Geçti Dost Kervanı
- Gesi Bağları
- Gönül Dağı
- Katip Arzuhalim
- Uzun İnce Bir Yoldayım

Ersen ve Dadaşlar

Ersen Dinleten tarafından kurulan 1970'lerde oldukça popüler olan bir müzik grubudur. Ersen Dinleten, Moğollar ile çalmakta olan Kardaşlar isimli müzik grubu ile çalışmaya başladı. Kardaşlar'la iki single çıkarttıktan sonra, grubun isminin değişmesini kararlaştırdılar ve Ersen, "Ersen ve Kardaşları" olarak anılan isimlerini "Ersen ve Dadaşlar" olarak değiştirdi. Uzun süre, listelerde hep zirvede kalan grup, 1993' te müziğe ara verdi. Bu sürede dini formatta 2 albüm yapan Ersen Dinleten, günümüzde Mehmet Mısır, Cevdet Canel, Zafer Şanlı ve Volkan Şanda'dan oluşan yeni Dadaşlar kadrosuyla, eski hitlerinin yeniden düzenlemelerinden oluşan bir albümle kaldığı yerden devam etmektedir. Günümüzde de etkinliğini devam ettirmektedir.

Grubun seslendirdiği türküler şunlardır.

- Bir Ayrılık Bir Yoksulluk
- Gafil Gezme Şaşkın
- Üç Kız Bir Ana

Haluk Levent

Gerçek adı Haluk Levent Acil’ dir. 26 Kasım 1968 yılında doğan Levent. 90’ lı yılların Anadolu Rock tarzında müzik yapan ilk ismidir. Haluk Levent, ülkesinin, halkının müziğini yapmaya çalıştığını söyleyerek, ilk albümü “Yollarda”yı hazırlarken düşündüklerini şöyle belirtmektedir:

“Anadolu motifleri taşıyan bir rock albümü olacak, yani hem türkü olacak, hem batı standartlarında rock müzik aletleri kullanılacak, hem de rock müziğinin ruhunda bulunan toplumsal mesajlar verilecekti.” (Levent, 1998: 20).

Haluk Levent türkü düzenlemeleri ve özgün çalışmalarla Anadolu Rock tarzındaki yerini almıştır. 1992 yılında çıkarttığı “Yollarda” adlı ilk albümünde “Rinnanay”, “Kızılıklar Oldu Mu?”, Kasım ’95 tarihli “Bir Gece Vakti” albümünde, “Allı Turnam”, Aralık ’96 “Arkadaş” albümünde “Kağızman”, Aralık ’97 tarihli “Mektup” albümünde “Zeytinden Aşımsın”, Aralık ’98 tarihli “Yine Ayrılık” adlı albümünde “Kemalim”, Aralık 1999 tarihli “www.Leyla.Com” adlı albümünde “Ela Gözlüm”, Mart 2001 tarihli son albümünde ise “Çerkes Kızı” gibi türkü düzenlemelerine yer vermiştir. Haluk Levent’ in albümlerinde seslendirdiği türküler şunlardır.

- Allı Turnam
- Cemalım
- Ela Gözlüm
- Kağızman
- Kızılıcıklar Oldu mu?
- Rinnanay

Ayna

Erhan Güleriyüz ve Cemil Özeren tarafından 1996 yılında kurulmuştur. İlk çıkışını Ceylan parçasıyla yapmışlardır. Albümlerinde halk müziği örneklerini rock motifleriyle süsleyerek yaptıkları çalışmalarının yanı sıra, Anadolu rock tarzı müziği dışı çalışmalara da yer vermektedirler. İlk albümleri 1997 tarihli “Gittiğin Yağmurla Gel” albümüdür. “Ceylan” türküsünün düzenlemesi bu albümde yer almaktadır. İkinci albümleri 1998 tarihli “Dön Bak Aynaya”dır ve “Kızıroğlu”, “Arzu Kızım” gibi türkülerin düzenlemeleriyle dikkati çekmiştir. 1999 tarihli “Ayna Türküler” adlı albümleri, “Deryalar”, “Zühtü”, “Evreşe Yolları”, “Kırpiklerin Ok Ok Eyle” gibi onbir türkü düzenlemesinden oluşmaktadır. Grup, aynı yıl “Ayna Şarkılar” adlı bir albüm daha yayınlamıştır. Bu albümde ve 2000 yılında çıkan “Çayımın Şekeri” adlı albümünde, grup, türkü düzenlemelerinden çok, sözleri açısından türkü formatına yaklaşan özgün besteler kullanmıştır. “Ahu Gözlüm”, “Leyla” bu bağlamda Anadolu rock tarzına dahil edilmektedir.

Ayna grubu, günümüzde de etkinliğini devam ettirmektedir. Grubun seslendirdiği türküler şunlardır.

- Arzu Kızım
- Ceylan
- Kiziroğlu
- Deryalar
- Evreşe Yolları
- Kirpiklerin Ok Ok Eyle
- Zühtü

Murat Gögebakan

9 Ekim 1968 yılında doğmuştur. 1986 yılında Hacettepe Devlet Konservatuvarına giren sanatçı, tamamladığı üniversite eğitiminden sonra Çukurova Üniversitesinde görev almıştır. 1995 yılında albüm çıkarmak için İstanbul' a gitti ve ilk albümü” Ben Sana Aşık Oldum” u çıkardı. Bu albümüyle büyük bir çıkış yakalayan sanatçı, . Kral Tv Video Müzik Ödülleri Töreninde “Yılın şarkısı” “En iyi söz” “En iyi beste” “En iyi Rock” ve “En iyi Çıkış Yapan” kategorilerinde aday gösterildi ve “En iyi çıkış yapan erkek sanatçı” ödülünü aldı. Erkin Koray, Cem Karaca, Edip Akbayram, Barış Manço, Deep Purple ve Led Zeppelin gibi isimlerden etkilenen sanatçı hala etkinliğini devam ettirmektedir.

Sanatçının albümlerinde seslendirdiği türküler şunlardır.

- Gafil Gezme Şaşkın
- Gelmiş Bahar
- Yekte

Murat Kekilli

18 Nisan 1968 yılında doğmuştur. Müzik ile tanışması Adana'dayken gençlik sarayının müdürü ile tanışmasıyla olmuştur. Orada piyano ile karşılaşan Kekilli müzik hayatına piyano ile başlamıştır. 1992 yılında Adana Devlet Konservatuvarını kazanır. Bu okulda bir yıl kadar devam etmiş ve sonra İstanbul'a gelmiştir. Burada Kilikyalılar grubunu kurmuştur. 1996 yılında ise Yolcular grubu ile tanışır ve "Eşek Gözlü" albümünü bu grupla çıkarmıştır. Bu albümle istediği başarıyı yakalayamadığını düşünen sanatçı 1999 yılında "Bu Akşam Ölüyorum" isimli albümünü çıkarmıştır ve bu albümle istediği başarıyı yakaladığını düşünmüştür. Sırasıyla "Yedialtı", "Avara", "Bir Ahir Zaman", "Kalbimdeki Darp" ve "Gümüş Teller" albümlerini çıkarmıştır. Sanatçının seslendirdiği türküler şunlardır.

- Bir Çift Turna Gördüm
- Köprüden Geçti Gelin

Kıraç

Gerçek adı Ali Tufan Kıraç'tır. 17 Haziran 1972 yılında doğmuştur. Lise eğitiminde sonra Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümüne girdi. 1992 yılında barlarda sahne almaya başlayan sanatçı müziğini daha geniş bir kitleye duyurmak istediğinden 1994 yılında demo bir kaset hazırlamıştır. Bu yıllarda TMC Film ile tanışmıştır ve bu firmayla 1998 yılında "Deli Düş" isimli ilk albümünü çıkardı ve sonra 2000 yılında "Bir Garip Aşk Bestesi" isimli albümünü çıkardı. Bu albümünün başarısının ardından Kıraç'ta müzik piyasasındaki yerini almıştır. 2001 yılında Funda Arar ile düet albüm yapmıştır. Yine bu yılda "Zaman" isimli albümünü çıkardı. 2002 yılında TMC Film aracılığıyla bir

diziye jenerik ve müzik yapma teklifi ile müzik hayatında yeni bir kapı açılmış oldu sanatçıya. Bu dizilere yaptığı müziklerle de dinleyici kitlesi oldukça artmıştır. 2003 yılında “Kayıp Şehir” isimli albümünü çıkartmıştır. 2005 yılında düzenlenen 1. Beyaz İnci Televizyon Ödülleri'nde Drama dalında Bir İstanbul Masalı adlı dizi ile En İyi Müzik ödülünü kazanmıştır. 2009 yılında “Yolcu” isimli albümünü çıkarttı. Günümüzde de etkinliğini hala devam ettirmektedir.

Anadolu Rock türünde, albümlerinde türkülere en fazla yer veren sanatçılardan birisi olan Kıracı’ ın albümlerinde seslendirdiği türküler şunlardır.

- Bitmez Tükenmez Geceler
- Çayır Çimen Geze Geze
- Çoban, Derdimi Söylesem
- Derik
- Makaram Sarı Bağlar
- Eledim Eledim
- Eleşkirt Türküsü
- Eşegi Saldım Çayıra
- Fadımam
- Gelin Ayşe
- Kara Çadır Düzdendir
- Kara Yılan
- Karahisar
- Keklik Gibi Kanadımı Süzmedim
- Köprüden Geçti Gelin
- Sarı Gelin
- Söğüdün Yapağı
- Şarköy Türküsü
- Talihim Yok Bahtım Kara
- Yayla Yolları
- Yolcu

- Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık

Bariş Akarsu

29 Haziran 1979 tarihinde doğan sanatçı 4 Temmuz 2007 tarihinde hayatını kaybetmiştir. Müziğe küçük yaşlarda klavye ve gitar ile başlamıştır. 70' ler ve 80' lerin rock, hard rock grup ve sanatçılarından etkilenen sanatçı Antalya' da animatörlük ve müzisyenlik yapmaya başladı. 2004 yılında ATV kanalında yayınlanan Akademi Türkiye isimli yarışma programında birinci olmuştur. Yarışmadan hemen sonra da İstanbul' a yerleşmiştir ve burda müzik çalışmalarına devam etmiştir. 2004 yılında "Islak Islak" albümünü çıkarmıştır. 2006 da da ikinci albümü " Düşmeden Bulutlarda Koşmam Gerek Ki" isimli albümünü çıkardı. Yine 2006 yılında Star TV de yayınlanan "Yalancı Yarım" isimli dizide başrol üstlenen sanatçı 2007 yılında geçirdiği trafik kazası sonucunda hayatını kaybetmiştir. Sanatçının seslendirdiği 'Gel Gör Beni Beni' isimli türkü, albümüne koyduğu ve TRT arşivinde yer alan tek türküdür.

PROBLEM

Bu araştırmada, popöler müzik kavramı içerisinde ‘Anadolu Rock’ müzik türü ele alınmış, bu tarzda seslendirilen ve TRT arşivinde yer alan geleneksel Türk halk müziklerinin, tabloları oluşturularak genel anlamda bu türkülerin analizleri yapılmıştır.

Araştırmada cevap aranan problem cümlesi,

Türk pop müzik költüründe Anadolu Rock müziği temsilcileri tarafından ele alınan türkülerin, dizi, usul, makam, yöresi, kaynak kişi ve anonimlik özelliği nasıldır?

ALT PROBLEMLER

- 1- Anadolu Rock tarzında seslendirilen halk müziği eserlerinin yöresel dağılımını ne şekildedir?
- 2- Anadolu Rock tarzında seslendirilen halk müziği eserlerinde belirleyici müziksel öęeler nelerdir?
- 3- Popöler anlamda en çok hangi Ozan veya Aşığın türkülerine yer verilmiştir?
- 4- Bu türün temsilcileri, Türk popöler müziğin gelişimine nasıl bir katkı sağlamışlardır?

AMAÇ

Bu çalışmada, Anadolu pop/rock müziği tarihi ile birlikte bu tarz müziğin kullandığı malzemeleri coğrafi olarak sınırlayan “Anadolu” sözcüğü ve müzikal türü belirleyen “rock” müzik üzerinde durulmuştur. Anadolu rock müzik kavramının açılımı ile ilgili literatür tarama yöntemi kullanılmış, özellikle sözü edilen “Halk Müziği” ezgileri için TRT arşivinden yararlanılmıştır. Anadolu pop/rock tarihi ele alınırken, dönemlerine göre tarihsel bir yol izlenmiş, daha sonra ise bu tarz müzikle adları öne çıkan müzisyenlerin teker teker ele alınması yoluna gidilmiştir. Müzisyenler, o dönemde ciddi işler sergileyen ve topluma bu müzik kültürünü aşılayan Anadolu rock müzik yorumcularından seçilmiştir. Bu ölçütler doğrultusunda Anadolu pop/rock tarzında müzik yapan tüm müzisyenler değil, daha çok ismi duyulan ve bu tarz müziğin ölçütlere uyanlar ele alınmıştır.

Türk Popüler Müzik örnekleri 1960’ların ilk yarısında görülmüş, “Anadolu pop/rock” adıyla anılan müzik tarzı, 1970’lerin sonlarına doğru etkinliğini kaybetmiş, ancak 1990’ların başlarında varlığını yeniden etkin olarak göstermiştir. Ortaya çıkışı ve kayboluşu pek çok sosyal ve müziksel olguya bağlı olan bu tür müziğin ‘90’larda yeniden ortaya çıkışı ve etkinliği de dikkat çekmiştir.

Araştırmada, Türk pop müziği, rock müziği ve Anadolu Rock müzik türünün gelişim süreçleri ele alınarak, bu müzik türlerinin temsilcilerinin kısaca özgeçmişlerine yer verilmiştir. Bu çalışmada, sanatçıların albümlerine aldıkları ve konser etkinliklerinde seslendirdikleri TRT arşivinde yer alan halk türkülerinin yapısal ve yöresel bakımdan incelenmesi, ekonomik ve sosyo-kültürel yapısının araştırılması, seslendirdikleri türkülerin genel karakterlerinin tespiti amaçlanmaktadır.

ÖNEM

Araştırma, 1960' lı yıllardan 2000' li yıllara kadar geline süre içerisinde Türk pop müziğinin gelişimine yer verilmesi, çeşitli popüler müzik türü temsilcileri hakkında bilgiler verilmesi, repertuvarlarına aldıkları halk müziklerinin, dizi, makam, usul, yöre, kaynak kişi gibi konu içeriklerinin incelenmesi açısından önem taşımaktadır. Çalışmada, Türk pop müziğinin kronolojisi, sanatçıların seslendirmiş oldukları türküler ayrı ayrı tablolar yapılarak yorumlanmıştır.

Tablolarda yer alan bilgiler, Türkiye' de popüler müziğin dönem dönem nasıl bir değişikliğe uğradığı, sanatçılara yeni sanatçıların eklendiği ve müzik repertuvarının giderek nasıl geliştiği, neden halk türkülerine Anadolu Rock tarzında yer verildiği, müzik gruplarının birleşimi / dağılması gibi konulardan oluşmuştur. Türkiye' de popüler müzik, popüler kültür kavramları tarihsel bir nitelik kazanmış, 1960' lardan günümüze popüler müzik, sosyolojik, ekonomik, politik ve kültürel yapısıyla tartışmalara konu olmuş, bununla birlikte bu dönemlerde Anadolu Rock müziği çalışmalarına hızla devam edilmiştir.

SAYILTILAR

Araştırmada;

- 1- Kullanılan yöntemlerin araştırma için uygun olduğu,
- 2- Çalışmada ulaşılan yazılı ve sözlü kaynakların güvenilir olduğu aynı zamanda da gerçeği yansıttığı,

- 3- Anadolu Rock müzik türünün, popüler müzik kültüründe önemli bir yer tuttuğu,
- 4- Evren ve örneklem grubunun araştırma için uygun ve yeterli olduğu,
- 5- Popüler müzik ve popüler kültür kavramlarının, toplum-müzik ve sosyo-kültürel anlamda yapısal farklılıklar gösterdiği,
- 6- Anadolu Rock müzik ve bu müzik türünü temsil eden sanatçıların seçmiş oldukları türkülerin, TRT arşivinden nitelikli ve yeterli bir şekilde sağlandığı,
- 7- Türküler ile ilgili elde edilen verilerin popüler müzik türüne genel anlamda katkı sağlayacağı sayıltılarından hareket edilmiştir.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırma,

- Türk pop müzik kültüründe Anadolu Rock müziği ve bu müzik türünü temsil eden sanatçıların albümlerine aldıkları ve konser ortamında seslendirdikleri TRT arşivinde mevcut olan 67 türkünün incelenmesi,
- Anadolu Rock müzik türünü temsil eden toplam 16 sanatçı,
- Türk pop müzik kronolojisine yer verilerek, dönem dönem evrim gösteren Anadolu Rock müzik çalışmaları, 1960' lı yıllardan günümüze kadar gelinen süreç ile sınırlıdır.

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı' na bağlı olarak 2006 yılında Neslihan Çalış tarafından hazırlanan, "Popüler Kültür Bağlamında Rock Müziğinin Analizi" isimli yüksek lisans çalışmasında, 1950' li ve 1960' lı yıllarda rock'n roll müzik türü ve popüler kültür tanımlanmaya çalışılmıştır. İlk gelişmeye başladığı yıllarda popüler müzik endüstrisine, tekellere ve iktidar gruplarına karşı bir tehdit unsuru olarak duran rock, o yıllarda müziksel anlamda kendi adına bir toplumsal işlev yüklenmiştir. Ancak, rock müzik daha ileriki zamanlarda yerine getirdiği bu işlevinden tamamen sıyrılarak, popüler müzik endüstrisi içinde kendisine önemli bir yer edinmiştir.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı olarak 2002 yılında Ayşe Hande Orhan tarafında hazırlanan "1960-2000 yılları arası "Anadolu pop/rock" olarak adlandırılan müzik kültürü" yüksek lisans çalışmasında, söz konusu müzik tarzının ilk örnekleri 1960'ların ilk yansında görülmektedir. '60'ların ikinci yansı ile '70'lerin ikinci yansı arası dönemin, söz konusu müziğin hem nicelik hem de nitelik açısından en parlak dönemi olduğu düşünülmektedir. 1970'lerin sonlarında Türkiye'de yaşamaya başlayan sosyo ekonomik, politik, kültürel birtakım değişimler ve bu değişimlerin etkileriyle arabesk müziğin popüler müzik ortamında etkinliğinin arttırması, grup müziği yapmada yaşanan sorunlar gibi nedenlerle, 1980-2000 yılları arası, Anadolu pop/ rock müziği popüler müzik ortamında etkinliğini yitirmiştir. Ancak Edip Akbayram, Banş Manço gibi kimi müzisyenlerin yaptıkları bazı çalışmalarla varlığını sürdürmüştür. 2000'li yıllara doğru ise, söz konusu müzik tarzı, popüler müzik piyasasında, hem genç kuşak müzisyenler hem de eski kuşak müzisyenlerce yeniden etkin hale getirilmiştir. Çalışmada, Türkiye popüler müzik tarihinde uzun soluklu bir etkinliğe sahip olmuş ve olmakta olan söz konusu müziğin kültürünün "ne" olduğunu ortaya koymaya çalışmak başlıca amaç olmuştur. Bu amaçla, söz konusu müziğin bir popüler müzik

türü olması nedeniyle 'popüler kültür ve popüler müzik' konularına ve Türkiye popüler müzik tarihine yer verilmiştir. Bu tarz çalışmalarda adlan öne çıkan müzisyenler ve parçalar ele alınmaktadır. İncelemelerin sonucunda, Anadolu pop/rock müziğinin, THM kültüründen, sözsel, makamsal, ritmik ve çalgıların kullanımı açısından yararlandığı ortaya konmuştur.

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' ne bağlı Müzik Bilimleri ve Anabilim Dalı' na bağlı olarak 2008' de Alper Yazıcı tarafından hazırlanan “Müziksel Üretim Bağlamında Rock Otantisitesi: Mor Ve Ötesi” yüksek lisans çalışmasında teorik bir çalışma oluşturmak için birinci olarak popüler müzik incelemelerinin üretim, tüketim ve metin gibi temel analiz kategorileri gözden geçirildi. Felsefe ve sosyal bilimler gibi çalışma alanlarına daha sonra kültürel çalışmalara konu olmuş ve sonucunda popüler müziğin önemli analiz gerekçelerinden biri haline gelmiş olan otantisite kavramı ele alındı ve Mor ve Ötesi' nin müziksel ve müzik dışı söylemleriyle ilişkilendirildi.

Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Genel Gazetecilik Bilim Dalı'na bağlı olarak 2009' da Hilal Özük tarafından hazırlanan “Popüler Kültür Ve Türk Basını'nda Rock Müzik” yüksek lisans çalışmasında son yıllarda önemi büyük oranda artan popüler kültür olgusu, gerek sosyologlar, gerekse medya araştırmacıları tarafından üzerinde önemle durulması gereken bir konu olarak görülmektedir. Sanayi Devrimi ve ardından gelen tüm teknolojik gelişmeler, iletişim araçlarının çeşitlenmesini sağlamıştır. Böylece tüm insanlığın iletişim yolları değişerek gelişmiş ve dünya büyük küresel bir köye dönüşmüştür. Medya açısından düşünüldüğünde hem haberin değeri hem ulaşılabilirliği hem de inandırıcılığı konusunda büyük ölçekte değişimler olmuştur.

Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı' na bağılı olarak 2004' de Işıl Yigit tarafından hazırlanan “Türkiye’ de 1980 Sonrası Kültürel Değişim ve Popüler Kültür İnşası (Popüler Müzik Örneğinde)” yüksek lisans çalışmasında toplum ve birey açısından toplumsal değerlerin aktarımı basit bir transfer işlemi değildir. Bu sosyal realiteden hareketle, kültür ve özellikle popüler kültürle ilgili ana soruların Türkiye’ nin toplumsal formasyonuna nasıl bir anlam kattıklarını saptamak önemlidir. Bu anlamda, kültür ve popüler kültür ile temel toplumsal kültürlerin anlaşılması gerekmektedir. Popüler kültür pratiklerinden belki de en önemlisi olarak kabul edilebilecek popüler müzik ise bu görüntülerin en önemli verilerini sunmaktadır.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yürütüldüğü araştırma modeli, tarihsel ve nicel araştırma yöntemleri, evren örneklem, verilerin toplanması ve toplanan verilerin çözümlenmesi yorumlanması ile ilgili mevcut bilgiler yer almaktadır.

ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma, ‘Betimsel Araştırma’ yöntemlerinden Tarama modeli ile yürütülmüştür. Türk popüler müzik, Anadolu Rock müziği ve kültürel müzik kavramlarının tarihsel gelişimi taranarak, rock müzik türü ile ilgilenen müzisyenlerin ortaya koyduğu eserler dönem dönem tanımlanmaya çalışılmıştır. Anadolu Rock müzik temsilcilerinin yorumlamış oldukları geleneksel türkölere ait bilgiler ve notalar, internet ortamı, kütüphane ve TRT kurumu arşivinden yararlanılarak elde edilmiştir.

Tarama modeli ile mevcut durum aynı şekilde betimlenmeye çalışılmış ve verilerin elde edilmesi için literatür tarama, içerik ve müziksel içerik analiz yöntemi kullanılmıştır.

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini 1960' lı yıllardan başlayarak günümüze kadar gelişimini sürdüren Türk pop müzik kültürü kapsamında Anadolu Rock müzik türü ve bu müzik türü ile ilgilenen sanatçılar. Örneklemine ise, Anadolu Rock müzik tarzı ile yorumlanan, aranjisi yapılan, toplumda dinleyiciler üzerinde etki bırakan, TRT arşivinde olmak üzere seçilmiş 67 adet türküden oluşturmaktadır. TRT arşivinde yer alan türkülerin, yörelere göre dağılımı, karar perdesi, makamı, anonimlik özelliği, kaynak kişi, derleyen, gibi içerikleri, uzman görüşleri alınarak geliştirilen değerlendirme ölçeği ile birlikte tablolar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 1: Anadolu Rock Müzik Sanatçıları Ve Toplulukları

Sanatçı ve Topluluk Adı	(Doğum /Ölüm) Kuruluş Tarihi Dağılım Tarihi	Müzikal Ünvan	İlk Müzik Kaydının Adı ve Tarihi
Erkin Koray	1941- Hayatta	Anadolu Rock yorumcusu	Bir Eylül Akşamı/It's So Long - 1962
Barış Manço	1943 - 1999	Anadolu Rock yorumcusu, söz yazarı- besteci	Harmoniler ile Twistin USA/The Jet 1962
Fikret Kızılok	1947 – 2001	Anadolu Rock- soft rock- şarkı yazarı- aranjör	Cahit Oben 4 ile "I Wanna Be Your Man / 1965
Haramiler	1966 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Ali Atasagun" olarak, "Yarım / Eminem" 1966

Cem Karaca	1945 – 2004	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	Apaş ile Emrah/Karacaoğlu 1967
Moğollar	1967 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Eastern Love / Artık Çok Geç" - 1968
Ersen ve Dadaşlar	1974 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Bir Ayrılık, Bir Yoksulluk, Bir Ölüm / Yedin Beni" – 1974
Edip Akbayram	1949 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	Siyah Örümcekler ile "Kendim Ettim, Kendim Buldum / Çiçeklerin Dili" –1970
Modern Folk Üçlüsü	1969 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Deriko / Ali Paşa Ağıdı" – 1970
Kurtalan Ekspres	1972 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	Barış Manço ile "Ölüm Allahın Emri / Gamzedeyim Deva Bulmam" – 1972
Haluk Levent	1968 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"Yollarda" – 1993
Ayna	1996 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Gittiğin Yağmurla Gel" – 1996
Murat Göğrebakan	1968 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"Ben Sana Aşık Oldum" - 1996

Murat Kekilli	1968 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	Yolcular ile "Vay Be! (Eşek Gözlüm)" - 1996
Kıraç	1972 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"Deli Düş" - 1998
Barış Akarsu	1979 – 2007	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"Islak Islak" - 2004

VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada, ‘tarama modeli’ nin gerektirdiği veri toplama araçları paralelinde Değerlendirme Ölçeği oluşturulmuş, yorumlanmış 67 halk türküsünün analizi yapılmıştır. Ayrıca konunun teorik bölümünü ve problem durumunu detaylı bir biçimde ortaya koymayı amaçlayan alanla ilgili yazıların taranması, yorumlanması ve içerik analizleri ile de temel veriler elde edilmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan halk türkülerinin incelenmesinde uzman görüşlerine büyük ölçüde önem verilmiş ve konu ile ilgili uzman görüşmelerinin alınmasında nitel araştırma yöntemlerinden bir model olan görüşme (mülakat) tekniği kullanılmıştır.

Sanatçılar tarafından yorumlanan halk türkülerinin tespiti için, TRT Halk Müzik arşivi esas alınarak bu kurumda yer alan türküler taranmıştır.

VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Bu bölümde, değerlendirme ölçeği yolu ile elde edilen verilerin analiz edilmesinde izlenen yol ve kullanılan yöntemler açıklanmaktadır.

Araştırmada Anadolu Rock tarzında seslendirilen halk türkülerinin incelenmesi için değerlendirme ölçeğine ihtiyaç duyulmuştur. Günümüzde hala yaygın olarak çeşitli müziksel alt yapıları ile dinlenen halk türkülerinin makamsal özellikleri, hangi ozan veya âşıktan alındığı, derleyen kişiler, derleme tarihleri, karar perdeleri, usul çeşitleri, hangi yöreye ait olduğu, en çok hangi türkünün müzisyenler tarafından yorumlandığı gibi konu içerikleri kullanılan değerlendirme ölçeği ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Toplanan veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilerek değerlendirilmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır”. (Yıldırım – Şimşek, 2006: 227) TRT repertuvarında yer alan halk türkeleri bilgisayar ortamında sınıflandırılarak, tablo ve grafiklere dönüştürülmüş, çözüme kolaylık getirmek amacıyla oluşturulan tablo ve grafikler, araştırmacının yorumu ile okuyucunun da yorumuna sunulmuştur.

Elde edilen veriler kapsamında, Anadolu Rock müzik toplulukları ve sanatçılarda öne çıkan diğer isimler ve bu isimlerin (temsilci) 1960 yılı ve sonraki dönemlerde yapmış oldukları çalışmaları tabloda yer almaktadır. Sanatçıların ve grupların yorumladıkları TRT arşivinde bulunan halk türküleri ve analizlerine bulgular ve yorum bölümünde yer verilecektir.

Tablo 2: Anadolu Rock Müzik tarzında öne çıkan diğer solist ve topluluklar

Sanatçı ve Topluluk Adı	(Doğum /Ölüm) Kuruluş Tarihi Dağılışı Tarihi	Müzikal Ünvan	İlk Müzik Kaydının Adı ve Tarihi
Alpay	1935 – Hayatta	Türkçe Pop, Anadolu Rock ve Tango Yorumcusu	Norma Mia – 1964
Selçuk Alagöz	1944 – Hayatta	Türkçe pop, Anadolu rock, caz ve funk yorumcusu	"Kemerin Naftaları / Kaleden İndir Beni" – 1965
Mavi Işıklar	1964 - Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Helvacı / Kanamam" – 1965
Cahit Oben	1945 - Hayatta	Türkçe Pop ve Anadolu Rock Yorumcusu	Cahit Oben 4 ile "I Wanna Be Your Man - 1965
Silüetler	1965 – Kuruluş 1974 - Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Kaşık Havası / Sis" – 1965

Kent Yedilisi	1966 – Kuruluş 1966 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Mühür Gözlüm / Kara Kaşlı Haticem" – 1966
Mavi Çocuklar	1966 – Kuruluş 1968 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Blue Boys" adıyla, "Yine Yeşillendi Fındık Dalları / Le Temps de L'amour / Treat Her Right / Mon Petit Navire" – 1966
Meteorlar	1963 – Kuruluş 1966 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Keep Searching / The Beating of My Heart" - 1966
T.P.A.O. Batman Orkestrası	1966 – Kuruluş 1972 - Dağılışı	Türkçe Pop, Anadolu Rock Ve Caz Topluluğu	"Kaleden Top Atarlar / Fırat Kenarında Yüzer Kayıklar" - 1966
Apaşlar	1966 – Kuruluş 1971 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	Cem Karaca ile Emrah/ Karacaoğlu - 1967
Kaygısızlar	1965 – Kuruluş 1971 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	Barış Manço ile "Kol Düğmeleri-Big Boss Man / Seher Vakti-Good Golly Miss Molly" – 1967
Kardeşlar	1970 – Kuruluş 1975 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	Cem Karaca ile "Dadaloğlu / Kalender" – 1970

3 Hürel	1970 – Kuruluş 1999 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	Selçuk Alagöz Orkestrası ile Birlikte Düğün Alayı/Bir Gölge Gibi - 1969
Tünay Akdeniz	1949 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	Çığırtım Folk ile "Kars'a Giderim Kars'a / Yaklaş Yaklaş / Karpuz Kestim Yiyen Yok / Çığırtım Oyun Havası" – 1970
Aziz Ahmet	1947 – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"Beni Yalnız Bırakma / Hiç İstemem" – 1970
Selda Bağcan	1948 – Hayatta	Anadolu Rock Ve Protest Müzik Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle / Mapushanede Mermerden Direk" – 1971
Melih, Faruk, Serdar, Saygun	1972 – Kuruluş 1972 - Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Gurbet Acısı / Çanakkale Türküsü" – 1972
Sevil ve Ayla	1972 – Kuruluş 1974 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Bebek / Irgat" – 1974
Edirdahan	1978 – Kuruluş 1979 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	Cem Karaca ile "Safnaz" – 1978
Afet Serenay	Bilinmiyor	Anadolu Rock Yorumcusu	"Bir Of Çeksem" - 1978
Taner Öngür	1949 – Hayatta	Anadolu Rock Ve Profesif Rock	"Alarm" – 1993

Gültekin Kaan	Bilinmiyor – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu, Şarkı Yazarı	"After the Beep" ile, "Kısmet" – 1995
Destan	1997 – Kuruluş 2004 – Dağılışı	Anadolu Rock Topluluğu	"Destan" – 1998
Kazım Koyuncu	1971 – 2005	Anadolu Rock Yorumcusu	"Viya!" – 2001
Umut Kuzey	Bilinmiyor – Hayatta	Anadolu Rock Yorumcusu	"Çıkageldi Aşk" – 2002
Mavi Parşömen	2011 – Etkin	Anadolu Rock Topluluğu	"Ah İstanbul" – 2011

3. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde çeşitli kaynaklar doğrultusunda hazırlanmış olan, türkülerin analizine yönelik ‘Değerlendirme Ölçeği’ ile elde edilen verilerin, konu içeriklerine göre dağılımı yapılmış ve tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Anadolu Rock müzik kapsamında yorumlanan türkülerin, anonimlik durumları, makamsal özellikleri, yöresel dağılımları, en çok hangi yöre ve türküye yer verildiği, karar sesi, derleyen, kaynak kişi, gibi öğelerin tespiti ve bu müzik türü temsilcilerinin yıllara göre dağılımları tablolarda yer almış, çıkan sonuçlar ise araştırmacının ve okuyucunun anlayacağı şekilde yorumlanmıştır.

Tablo 3: Anadolu Rock Müzik Temsilcileri

1-Ayna	7- Ersen ve Dadaşlar	13- Modern Folk Üçlüsü
2-Bariş Akarsu	8- Fikret Kızılok	14-Moğollar
3-Bariş Manço	9- Haluk Levent	15-Murat Gögebakan
4-Cem Karaca	10- Haramiler	16-Murat Kekilli
5-Edip Akbayram	11- Kıraç	
6-Erkin Koray	12- Kurtalan Ekspres	

Tablo 3’ de alfabetik sıra ile yer alan Anadolu Rock müzik temsilcileri 1960’ lı yıllardan günümüze kadar gelinen süreçte isimleri öne çıkanlardır. Bu grup ve

sanatçıların dışında bir çok müzisyenin de bu müzik türü ve değişik tarzlarda müziklerle uğraştıkları bilinmekle birlikte, araştırmanın sınırlılıkları içerisinde toplamda gruplar dahil 16 temsilci ele alınmıştır.

Tablo 4: Anadolu Rock müzik temsilcilerinin yorumladıkları ve TRT arşivinde yer alan 67 adet türkü listesi

01	Ali Paşa Ağdı	21	Drama Köprüsü
02	Allı Turnam	22	Ela Gözlüm
03	Arzu Kızım	23	Eledim Eledim
04	Bebek	24	Eleşkirt Türküsü
05	Bir Ayrılık Bir Yoksulluk	25	Emmoğlu
06	Bir Çift Turna Gördüm	26	Eşeği Saldım Çayıra
07	Bitmez Tükenmez Geceler	27	Evreşe Yolları
08	Cemalım	28	Fadımam
09	Ceylan	29	Gafil Gezme Şaşkın
10	Çanakkale İçinde	30	Geçti Dost Kervanı
11	Çayır Çimen Geze Geze	31	Gel Gör Beni Beni
12	Çıgırık	32	Gelin Ayşe
13	Çıt Çıt Çetene	33	Gelmiş Bahar
14	Çoban	34	Gesi Bağları
15	Değmen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme	35	Gökte Yıldız Ay misun
16	Derdimi Söylesem	36	Gönül Dağı
17	Dere Boyu Kavaklar	37	Hey Koca Topçu Genç Osman
18	Derik	38	Hudey
19	Derule	39	Kağızman
20	Deryalar	40	Kara Çadır Düzdendir
41	Kara Toprak	55	Sarı Gelin
42	Kara Yılan	56	Söğüdün Yapağı

43	Karahisar	57	Suya Giden Allı Gelin
44	Karşiki Yayla	58	Şarköy Türküsü
45	Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle	59	Talihim Yok Bahtım Kara
46	Keklik Gibi Kanadımı Süzmedim	60	Urfa' nın Etrafı Dumanlı Dağlar
47	Kendim Ettim Kendim Buldum	61	Uzun İnce Bir Yoldayım
48	Kızılıklar Oldu mu?	62	Üç Kız Bir Ana
49	Kirpiklerin Ok Ok Eyle	63	Yayla Yolları
50	Kızıroğlu	64	Yekte
51	Köprüden Geçti Gelin	65	Yolcu
52	Makaram Sarı Bağlar	66	Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık
53	Nem Kaldı	67	Zühtü
54	Rinnanay		

Tablo 4' de, Anadolu rock müzik temsilcileri tarafından yorumlanan, aynı zamanda TRT kurumu arşivinde yer alan ve Geleneksel Türk Halk Müziği (GTHM) örneklerinden oluşan 67 adet türküyü yer verilmiştir. Tabloda yer alan bazı türküler (uzun ince bir yoldayım vb. gibi) farklı sanatçı ve gruplar tarafından birçok kez yorumlanmıştır. Aynı türküyü seçerek yorumlayan temsilcilerin, o türkünün yorumuna açık bir özelliğe sahip olması, toplum tarafından beğeni kazanması, türkünün Anadolu rock tarzında aranje edilebilmesine uygun olması açısından tercih ettikleri söylenilebilir.

Tablo 5: Erkin Koray’ın Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Köprüden Geçti Gelin	Neşet Ertaş	Kırşehir	TRT İstanbul Rad. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kendim Ettim Kendim Buldum	Neşet Ertaş	Kırşehir	Mehmet Ali Gürsoy	Muhayyer Kürdi Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Cemalım	Ürgüplü Refik Başaran	Nevşehir – Ürgüp	Nida Tüfekçi	Kürdi Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 5’ de Erkin Koray’ ın albümlerinde ve TRT repertuvarında yer alan “Köprüden Geçti Gelin”, “Kendim Ettim Kendim Buldum” ve “Cemalım (Şen Olasın Ürgüp)” isimli türküleri seslendirmiş olduğu görülmektedir. Bu türkülerin yöresi, İç Anadolu Bölgesi’nin illerinden Kırşehir ve Nevşehir’e (Ürgüp) aittir. TRT repertuvarında mevcut olan türkülerden iki tanesi Neşet Ertaş’ın “Köprüden Geçti Gelin” ve “Kendim Ettim Kendim Buldum” bir diğeri de Ürgüplü Refik Başaran’ a ait olan “Cemalım” türküsüdür.

Bu türkülerin künyesi (derleyen) sırasıyla TRT İstanbul Radyosu Türk Halk Müzik Müdürlüğü, Mehmet Ali Gürsoy ve Nida Tüfekçi’dir. Bu türküler üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda; Türk Müziği’ndeki Hüseyini, Muhayyer Kürdi ve Kürdi makam dizilerine tekabül ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 6: Barış Manço'nun Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Çıt Çıt Çetene	Mehmet Özdiş	Yozgat – Akdağmadeni	Muzaffer Sarisözen	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kızılıcıklar Oldu mu?	Anonim	Edirne – Keşan	Nimet Çubukçu	Hüseyni Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Urfa' nın Etrafı Dumanlı Dağlar	Cemil Cankat	Şanlıurfa	Muzaffer Sarisözen	Hicaz Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Bebek	Şemsi Ergin	Elazığ	Emin Aldemir	Hüseyni Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Derule	Cemile Cevher	Trabzon	Cemile Cevher	Mahur Makam Dizisi	SOL (Rast) Perdesi
Kağızman	Muharrem Akkuş	Erzurum	Nida Tüfekçi	Hüseyni Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle	Aşık Veysel Şatıroğlu	Sivas – Şarkışla	Bilinmiyor	Hüseyni Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Gesi Bağları	Ahmet Gazi Ayhan	Kayseri	Muzaffer Sarısözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Hey Koca Topçu Genç Osman	Osman Şevkiuludağ	Aydın	Muzaffer Sarısözen	Her hangi bir makam dizisiyle uygunluk göstermektedir.	Buselik 4'lü üzerinde seyretmiş ve Sİ (buselik) perdesinde karara varmıştır.

Tablo 6 da, Barış Manço' nun albümlerinde ve TRT repertuarında yer alan “ Çıt Çıt Çetene”, “Kızılıklar Oldu mu?”, “Urfa'nın Etrafı Dumanlı Dağlar”, “Bebek”, “Derule”, “Kağızman”, “Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle”, “Gesi Bağları” ve “Hey Koca Topçu Genç Osman” adlı türküler yer almaktadır.

Barış Manço'nun albümlerinde seslendirdiği bu türkülerin yörelerine bakıldığında, Anadolu' nun farklı bölgelerinden seçilmiş türküler olduğu görülmektedir. Doğudan – Batıya ve Kuzeyden – Güneye ülkemizin her yöresinden türküler seçilerek aranje edilmiş ve Anadolu Rock soundunda seslendirilmiştir. Seslendirilen türkülerin büyük bir çoğunluğunu Muzaffer Sarısözen' in derlediği ve diğerlerinin ise Nimet Çubukçu, Emin Aldemir, Cemile Cevher tarafından derlendiği tespit edilmiştir. Kaynak kişi olarak Aşık Veysel' e ait olan “Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle” adlı türkünün TRT repertuarındaki mevcut notasında ise kim tarafından derlendiği belirtilmemiştir, dolayısıyla adı geçen bu türkü anonim bir özellik taşımaktadır.

Bariş Manço seslendirdiği türkülerde karar sesi olarak genelde LA (Dügah) perdesini kullanmıştır. “Derule” isimli türküde SOL (Rast) perdesinde ve “Hey Koca Topçu Genç Osman” türküsünde ise Sİ (buselik) perdesinde karara varıldığı görülmektedir. Seslendirilen türküler genel olarak Hüseyini makam dizisinde seyretmektedir. Hüseyini makam dizisinin yanı sıra tabloda yer alan diğer türkülerin, Mahur, Hicaz ve Uşşak makamlarında seyrettiği, “Hey Koca Topçu Genç Osman” adlı türkünün ise, her hangi bir makam dizisiyle uygunluk göstermediği tespit edilmiştir.

Tablo 7: Fikret Kızılok’un Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Uzun İnce Bir Yoldayım	Aşık Veysel Şatıroğlu	Sivas – Şarkışla	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Fikret Kızılok albümlerinde yapılan incelemelerde yalnızca Aşık Veysel Şatıroğlu’ na ait olan “Uzun İnce Bir Yoldayım” adlı türkünün TRT repertuvarında yer aldığı tespit edilmiştir. Fikret Kızılok albümlerinde Türkü formunda birçok eser seslendirmiştir ancak bu araştırmanın evreninin TRT repertuvarıyla sınırlı olmasından dolayı yalnızca adı geçen türkünün analizi yapılmıştır.

Ele alınan bu türkünün Sivas/Şarkışla yöresine ait olduğu görülmektedir. Türkünün derlemesi ise TRT Müzik Dairesi Türk Halk Müziği Müdürlüğü tarafından

yapılmıştır. Seslendirilen bu türkü Hüseyini Makam dizisi ile uygunluk göstermektedir.

Tablo 8: Haramiler Grubunun Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Kara Toprak	Aşık Veysel Şatıroğlu	Sivas – Şarkışla	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Drama Köprüsü	Arif Şentürk	Rumeli	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Emmoğlu (Karşıdadır Evleri)	Ekrem Aydoslu	Kırıkkale	Hamdi Özbay	Segah Makam Dizisi	Sİ (Buselik) Perdesi
İnce İnce	Aşık Mahsuni Şerif	Kahramanmaraş – Afşin	Aşık Mahsuni Şerif	Hicaz Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 8’ de temsilci olarak bir sanatçı değil, grup olan Haramiler grubunun albümlerinde ve TRT repertuvarında mevcut olan “ Kara Toprak”, “Drama Köprüsü”, “Emmoğlu”, “İnce İnce” türküleri yer almaktadır. Türkülerin, yöresel olarak dağılımı çoğunlukla İç Anadolu Bölgesindeki, Sivas, Kırıkkale illeridir. “Drama Köprüsü” Rumeli, “İnce İnce” türküsü ise Kahramanmaraş’a aittir. “Kara Toprak” ve “Drama Köprüsü” isimli türküler TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk Halk Müziği Müdürlüğü tarafından, “Emmoğlu” türküsü ise Hamdi Özbay tarafından derlenmiştir.

Haramiler’in seslendirdiği türküler üzerinde yapılan incelemeler sonucunda bu türkülerin çoğunlukta LA (Dügah) perdesi, “Emmoğlu” türküsünde ise Sİ (Buselik) perdesiyle karara varıldığı, “Kara Toprak” ve “Drama Köprüsü” adlı türkülerin Hüseyini makam dizisinde, “Emmoğlu” türküsünün Segah Makamı dizisinde, “İnce İnce” türküsünün ise Hicaz makam dizisinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9: Cem Karaca’nın Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Hudey	Pir Sultan Abdal	Sivas	Mehmet Soyarslan	Uşşak Kakam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Suya Giden Allı Gelin	Ahmet Yamacı	Burdur – Tefenni	Ahmet Yamacı	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Nem Kaldı	Aşık Mahsuni Şerif	Kahramanmaraş – Afşin	Aşık Mahsuni Şerif	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 9’ da Cem Karaca’ nın albümlerinde ve TRT repertuvarında yer alan “Hudey”, “Suya Giden Allı Gelin” ve “Nem Kaldı” isimli türkülerini seslendirmiş olduğu görülmektedir. Bu türküler ülkemizin iç bölge illerinden Sivas, Burdur ve Kahramanmaraş yörelerine ait oldukları edinilen bulgular arasındadır.

Cem Karaca’ nın seslendirdiği bu türklerden “Suya Giden Allı Gelin” ve “Nem kaldı” adlı türküler kaynak kişisi tarafından derlendiği ve “Hudey” adlı türkünde Mehmet Soyarslan tarafından derlendiği görülmektedir. Seslendirilen bu türkülerden “Hudey” ve “Nem Kaldı” adlı türküler Uşşak Makam dizisinde, “Suya Giden Allı Gelin” adlı türkünde Hüseyini Makam dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir.

Tablo 10: Moğollar Grubunun Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Çanakkale İçinde	İhsan Ozanoğlu	Kastamonu	Muzaffer Sarısözen	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Karşı ki Yayla	Hıdır Ersoy	Erzincan – Tercan	Muazzez Türing	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Katip Arzuhalim	Aşık Veysel Şatıroğlu	Sivas – Şarkışla	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Çığrık	Güngör Ofraz	Erzurum	Nurettin Çamlıdağ	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 10’ da Moğollar grubunun albümlerinde ve TRT repertuarında yer alan “Çanakkale İçinde”, “Karşı ki Yayla”, “Katip Arzuhalim” ve “Çığrık” türkülleri görülmektedir. Seslendirdiği türküler genelde ülkemizin doğusunda yer alan Sivas, Erzurum, Erzincan ve Kastamonu illeridir.

Moğollar grubunun seslendirdiği bu türkülerin derlemesi tablodaki sırasıyla Muzaffer Sarısözen, Muazzez Türing, TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk Halk Müziği Müdürlüğü ve Nurettin Çamlıdağ' a aittir. Türkülerin makamları genel olarak Uşşak Makam dizisinde seyrettiği edinilen bulgular arasındadır. Aşık Veysel Şatıroğlu'nun kaynak kişisi olduğu “Katip Arzuhalım” türküsünde Hüseyini makam dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir.

Tablo 11: Ersen ve Dadaşlar’ ın Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Gafil Gezme Şaşkın	Hasan Hüseyin	Gaziantep	Yavuz Top	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Bir Ayrılık Bir Yoksulluk Bir Ölüm	Mukim Tahir	Şanlıurfa	Muzaffer Sarısözen	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Üç Kız Bir Ana	Kurbani Kılıç	Kars – Sarıkamış	Muzaffer Sarısözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 11’ de Ersen ve Dadaşlar grubunun albümlerinde ve TRT repertuarında yer alan “ Gafil Gezme Şaşkın”, “Bir Ayrılık Bir Yoksulluk Bir Ölüm” ve “Üç Kız Bir Ana” türkülerini ele alınmıştır. Albümlerde yer alan bu türküler

ülkemizin Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yer alan Gaziantep, Şanlıurfa ve Kars yörelerine ait olduğu görülmektedir. “Gafil Gezme Şaşkın” isimli türkünün derlemesinin Yavuz Top, “Bir Ayrılık Bir Yoksulluk Bir Ölüm” ve “Üç Kız Bir Ana” türkülerinin ise Muzaffer Sarısözen tarafından yapıldığı tespit edilmiştir.

Tabloda yer alan türkülerin ikisinin Muhayyer Makam dizisi ve bir türkünün ise Hüseyini Makam dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir.

Tablo 12: Edip Akbayram’ın Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Kendim Ettim Kendim Buldum	Neşet Ertaş	Kırşehir	Mehmet Ali Gürsoy	Muhayyer Kürdî Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Deymen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme	Abbas Öz	Tokat	Mehmet Erenler	Hicaz Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 12’ de Edip Akbayram’ın albümlerinde ve TRT repertuarında yer alan “Kendim Ettim Kendim Buldum” ve “Değmen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme” adlı türküler yer almaktadır. Edip Akbayram’ ın aldümmlerinde seslendirdiği bu türküler ülkemizin İç Anadolu Bölgesinde bulunan Kırşehir ve Tokat yöresine aittir.

Türküler üzerinde yapılan incelemeler sonucunda “Kendim Ettim Kendim Buldum” adlı türkünün Muhayyerkürdi Makam dizisinde olduğu ayrıca kaynak kişinin Neşet Ertaş ve bu türkünün derleyenin ise Mehmet Ali Gürsoy olduğu, “Değmen Benim Gamlı Yaslı Gönlüme” adlı türkünün Hicaz makam dizisinde kaynak kişinin Abbas Öz, derleyenin Mehmet Erenler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 13: Kurtalan Ekspres’ in Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Uzun İnce Bir Yoldayım	Aşık Veysel Şatıroğlu	Sivas – Şarkışla	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Dere Boyu Kavaklar	Nejat Buhara	Trabzon	Nejat Buhara	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Gönül Dağı	Neşet Ertaş	Kırşehir	Neşet Ertaş	Uşşak Makam Dizisi (Hicaz-Kürdi Geçkili)	LA (Dügah) Perdesi
Gesi Bağları	Ahmet Gazi Ayhan	Kayseri	Muzaffer Sarısözen	Hüseyini Makam dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Geçti Dost Kervanı	Hıdır Ersoy	Erzincan – Tercan	Muazzez Tüning	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Bebek	Şemsi Ergin	Elazığ	Emin Aldemir	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Çıt Çıt Çedene	Mehmet Özdiş	Yozgat – Akdağmadeni	Muzaffer Sarısözen	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Katip Arzuhalim	Aşık Veysel Şatıroğlu	Sivas – Şarkışla	TRT Müzik Dai. Başk. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 13’ de Kurtalan Ekspres grubunun albümlerinde ve TRT repertuarında yer alan “Uzun İnce Bir Yoldayım”, “Dere Boyu Kavaklar”, “Gönül Dağı”, “Geçti Dost Kervanı”, “Bebek”, “Çıt Çıt Çetene” ve “Katip Arzuhalim” adlı türküler yer almaktadır. Kurtalan Ekspres grubu ile Barış Manço’ nun seslendirdiği “Gesi Bağları”, “Çıt Çıt Çetene”, “Bebek” ve “Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle” adlı türkülerin ortak olduğu tablolar da görülmektedir. Bunun sebebi ise 1972 yılında bu grubu Barış Manço kurması ve ölümüne kadar bu grupla çalışmasıdır.

Kurtalan Ekspres, Anadolu’nun hemen hemen her yöresinden türküler seçerek albümlerinde seslendirmişlerdir. Aşık Veysel Şatıroğlu’ na ait olan “Uzun İnce Bir Yoldayım” ve “Katip Arzuhalim Yaz Yare Böyle” adlı türküler, TRT Müzik Daire Başkanlığı Türk Halk Müziği Müdürlüğü tarafından, Mehmet Özdiş’ e ait olan “Çıt Çıt Çetene” ve Ahmet Gazi Ayhan’ a ait olan “Gesi Bağları” isimli türküler, Muzaffer Sarısözen tarafından, “Dere Boyu Kavaklar”, Nejat Buhara ve “Gönül Dağı” isimli türkünün kaynak kişisi ise Neşet Ertaş’dır.

Ele alınan türkülerin Hüseyini ve Uşşak Makam dizilerine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Türküler üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda “Gönül Dağı” adlı türkünün uşşak makam dizisinde olduğu ancak Uşşak Makamının seyir karakterinde olmayan Hicaz ve Kürdi geçkilerin yapıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 14: Haluk Levent’in Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Rinnanay (Deniz Üstü Köprü)	Anonim	Muğla – Ula	Şerafettin Civelek	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kızılıçklar Oldu Mu?	Anonim	Edirne – Keşan	Nimet Çubukoğlu	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Allı Turnam	Salman ve Hacı Taşan	Kırıkkale – Keskin	Muzaffer Sarısözen	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kağızman	Muharrem Akkuş	Erzurum	Nida Tüfekçi	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Cemalım	Ürgüplü Refik Başaran	Nevşehir – Ürgüp	Nida Tüfekçi	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Ela Gözlüm	Yusuf Babacan	İzmir – Bergama	Ahmet Yamacı	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 14’ de bakıldığında Haluk Levent’in yorumladığı 6 adet türkü yer almaktadır. “Rinnanay” ve “Kızılıklar Oldu Mu?” türkülerinin kaynak kişisi bilinmemekle birlikte, diğer türkülerin kaynak kişileri sırası ile Salman ve Hacı Taşan, Muharrem Akkuş, Ürgüplü Refik Başaran ve Yusuf Babacan’ dır.

Sanatçının yorumladığı türkülerin, Ege, Trakya, İç Anadolu, Doğu Anadolu gibi çeşitli bölgelerinden seçildiğini söylemek mümkündür. “Kağızman” ve “Cemalım” türküsünün derleyeni Nida Tüfekçi, “Ela Gözlüm” Ahmet Yamacı, “Allı Turnam” Muzaffer Sarısözen, “Kızılıklar Oldu Mu?” Nimet Çubukoğlu, “Rinnanay” ise Şerafettin Civelek’tir.

Türkülerin üç tanesinin Uşşak Makam dizisi, ikisinin Muhayyer Makam dizisi, birinin ise Hüseyini Makam dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir.

Tablo 15: Ayna Grubunun Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Ceylan	Cemil Özeren	Azerbaycan	Anonim	Buselik Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Arzu Kızım	Anonim	Azerbaycan	Anonim	Buselik Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Deryalar	Arif Şentürk	Rumeli	Mehmet Özbek	Çargah Makam Dizisi	DO (Çargah) Perdesi
Zühtü	Burhan Gökalp	Ankara	Nida Tüfekçi	Hüseyni Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Evreşe Yolları	Anonim	Çanakkale – Evreşe	Ümit Kaftancıoğlu	Mahur Makam Dizisi	SOL (Rast) Perdesi
Kirpiklerin Ok Ok Eyle	Aşık Beyhani	Erzincan	Hasan Engin	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kiziroğlu	Aşık Dursun Cevlani	Kars	Muzaffer Sarısözen	Hüseyni Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 15’ de Ayna Grubu’nun seslendirdiği eserler görülmektedir. Eserler incelendiğinde bu grubun Azerbaycan yöresinden türküler de seslendirdiği tabloda yer almaktadır. Azerbaycan yöresinden “Ceylan” ve “Arzu Kızım” adlı türküleri albümlerinde seslendirmiş oldukları tespit edilmiştir. Ayna grubunun genel olarak, ülkemizin doğusunda bulunan yörelerden türküler seçtikleri ayrıca Rumeli, Ankara, Çanakkale yörelerinden türküleri de seslendirdikleri görülmektedir. Azerbaycan yöresine ait olan “Ceylan” ve “Arzu Kızım” isimli türküler anonim türkülerdir.

Ayna Grubu’nun albümlerinde seslendirdikleri Azeri türkülerin Buselik Makam dizisinde seyrettiği, Ankara yöresine ait “Zühtü” adlı türkü ile Kars yöresine ait “Kiziroğlu” adlı türkünün Hüseyini Makam dizisinde, diğer türkülerin ise sırasıyla Çargah, Mahur ve Uşşak Dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir. Türküler genel olarak LA (Dügah) perdesinde, “Deryalar” adlı türkü DO perdesi ve “Evreşe Yollar” türküsünde SOL perdesinde yer aldığı görülmektedir.

Tablo 16: Murat Gögebakan'ın Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Gafil Gezme Şaşkın	Hasan Hüseyin	Gaziantep	Yavuz Top	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Yekte	Ali Ulvi Erandaç	Kayseri	Ahmet Yamacı	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Gelmiş Bahar	Aşık Mahsuni Şerif	Kahramanmaraş – Afşin	Aşık Mahsuni Şerif	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 16’ da Murat Gögebakan’ın seslendirdiği “ Gafil Gezme Şaşkın”, “Yekte” ve “Gelmiş Bahar” adlı türküler görülmektedir. Eserler incelendiğinde Murat Gögebakan’ın albümlerine aldığı türkülerin Gaziantep, Kayseri ve Kahramanmaraş gibi birbirlerine yakın olan illeri yöre olarak seçmiş olduğu edinilen bulgular arasındadır.

Murat Gögebakan’ın albümlerinde seslendirdiği türkülerden “Gelmiş Bahar” adlı türkü kaynak kişisi Aşık Mahsuni Şerif tarafından derlenmiş olduğu görülmektedir. “Gafil Gezme Şaşkın” adlı türkü Yavuz Top, “Yekte” adlı türkü ise Ahmet Yamacı tarafından derlendiği ve bu türkülerin Hüseyini Makam dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir.

Tablo 17: Murat Kekilli’nin Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Bir Çift Turna Gördüm	İbrahim Bakır	Yozgat – Deremunlu Köyü	Nida Tüfekçi	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Köprüden Geçti Gelin	Neşet Ertaş	Kırşehir	TRT İstanbul Rad. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Tablo 17’ de Murat Kekilli’nin albümlerinde seslendirdiği ve TRT repertuvarında bulunan “Bir Çift Turna Gördüm” ve “Köprüden Geçti Gelin” adlı türküleri bulunmaktadır. Bu türküler incelendiğinde yöresi, İç Anadolu Bölgesi illerinden Yozgat ve Kırşehir olduğu tespit edilmiştir.

Ele alınan türküler sırasıyla İbrahim Bakır ve Neşet Ertaş’ a ait olduğu görülmektedir. Bu türkülerin derlenmesi de tablodaki sırasıyla Nida Tüfekçi ve TRT İstanbul Radyo Türk Halk Müziği Müdürlüğü tarafından yapıldığı edinilen bulgular arasındadır ve sanatçının seslendirdiği bu türkülerin Hüseyini Makam dizisinde seyrettiği tespit edilmiştir.

Tablo 18: Kırac'ın Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Talihim Yok Bahtım Kara	Anonim	Bilinmiyor	Serkan Baysal	Buselik Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kara Yılan	Anonim	Gaziantep	Serkan Baysal	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Deriko	Azmi Körükçü	Gaziantep	Muzaffer Sarisözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Makaram Sarı Bağlar	Selahaddin Mazlumoğlu	Diyarbakır	Muzaffer Sarisözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Karahisar	Hidayet Çalbudak	Afyon	Ahmet Yamacı	Kürdi Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Sarı Gelin	Faruk Kaleli	Erzurum	Muzaffer Sarisözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Yayla Yolları	Ahmet Yamacı	Burdur	Muzaffer Sarisözen	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Eşegi Saldım Çayra	Kazak Abdal	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Keklik Gibi Kanadımı Süzmedim	Salih Dünder	Erzincan	Muzaffer Sarısözen	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Şarköy Türküsü	Mustafa Karayer	Tekirdağ – Şarköy	Yücel Paşmakcı	Hicaz Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Derdimi Söylesem	Aşık Veysel Şatiroğlu	Sivas – Şarkışla	TRT Müzik Daire Başkanlığı	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Çayır Çimen Geze Geze	Anonim	Isparta	Muzaffer Sarısözen	Uşşak Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Yolcu	Neşet Ertaş	Kırşehir	Neşet Ertaş	Muhayyer Kürdi Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Yüce Dağ Başında Yanar Bir Işık	Nurettin Güler	Sivas	TRT Ankara Rad. THM Md.	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Eleşkirt Türküsü	İsmet Koçkar	Ağrı – Eleşkirt	Muzaffer Sarısözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi
Kara Çadır Düzdedir	Ökkeş Eşkin	Kahramanmaraş	Muzaffer Sarısözen	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Dügah) Perdesi

Fadıman	Anonim	Bilinmiyor	Anonim	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi
Söğüdün Yaprağı	Haydar Bayçın	Manisa	Emin Aldemir	Muhayyer Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi
Bitmez Tükenmez Geceler	Aşık Mahsuni Şerif	Kahramanmaraş – Afşin	Aşık Mahsuni Şerif	Uşşak Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi
Eledim Eledim	Muharrem Akkuş	Erzurum	Yücel Paşmakçı	Uşşak Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi
Gelin Ayşe	Aziz Şenses	Gaziantep – Adana – Sivas	Muzaffer Sarısözen	Uşşak Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi
Köprüden Geçti Gelin	Neşet Ertaş	Kırşehir	TRT İstanbul Rad. THM Md	Hüseyini Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi
Çoban	Bekir Büke	Kahramanmaraş	Muzaffer Sarısözen	Uşşak Makam Dizisi	LA (Düğah) Perdesi

Tablo 18’ de Kıraç’ ın seslendirdiği ve TRT repertuvarında yer alan türküler görülmektedir. Anadolu Rock temasının içerisinde türkülere en fazla yer veren sanatçıların başında Kıraç’ ın olduğu görülmektedir. Bu durum Rock temasının içerisinde Anadolu motiflerinin işlenmesi yönüyle önemli bir yapıya sahiptir.

Bu türküler üzerinde yapılan incelemelerde; “Talihim Yok Bahtım Kara”, “Kara Yılan”, “Çayır Çimen Geze Geze” ve “Fadıman” isimli türkülerin anonim nitelikte olduğu, “Yolcu” ve “Köprüden Geçti Gelin” adlı türkülerin ise Neşet Ertaş’a ait olduğu tespit edilmiştir.

Kıraç’ın albümlerinde seslendirdiği türkülerin yöre özellikleri üzerinde yapılan incelemelerde, seçilen türkülerin yurt çapında geniş bir yelpazeye sahip oldukları tespit edilmiştir. Adı geçen albümlerde hemen hemen her yöreye ait türküler bulabilmek mümkün ise de seçilen repertuvarın ağırlıkla İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Seçilen türkülerin yöreleri; üç türkü Gaziantep, üç türkü Kahramanmaraş, iki türkü Kırşehir, iki türkü Sivas, iki türkü Erzurum yöresine ait olmakla beraber, seslendirilen üç adet türkünün ise yörelerine tespit edilememiştir.

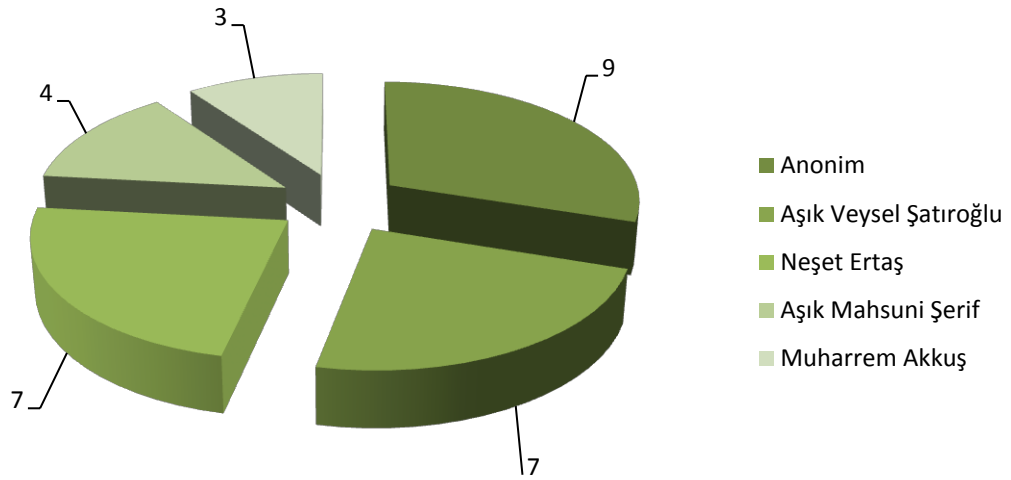
Sanatçının seslendirdiği ve TRT repertuvarında yer alan bu türkülerin; on tanesi Muzaffer Sarısözen, üç tanesi TRT, iki tanesi Serkan Baysal ve iki tanesinin ise Yücel Paşmakçı tarafından derlendiği ayrıca bu türküler üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; bu türkülerin dokuz tanesinin Hüseyini, yedi tanesinin Uşşak ve dört tanesinin ise Muhayyer Makam dizilerinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 19: Barış Akarsu'nun Seslendirdiği Türküler

Türkü Adı	Kaynak Kişi	Yöresi	Derleyen	Makam/ Ayak	Karar Sesi
Gel Gör Beni Beni	Sırrı Sarısözen	Sivas	Muzaffer Sarısözen	Segah Makam Dizisi	Sİ (Buselik) Perdesi

Tablo 19' da Barış Akarsu'nun albümlerinde yapılan incelemelerde Sırrı Sarısözen' e ait olan “Gel Gör Beni” adlı türkünün TRT repertuvarında yer aldığı görülmektedir. Barış Akarsu albümlerinde Türkü formunda birçok eser seslendirmiş ancak bu araştırmanın evreninin TRT repertuvarıyla sınırlı olmasından dolayı yalnızca adı geçen türkünün analizi yapılmıştır.

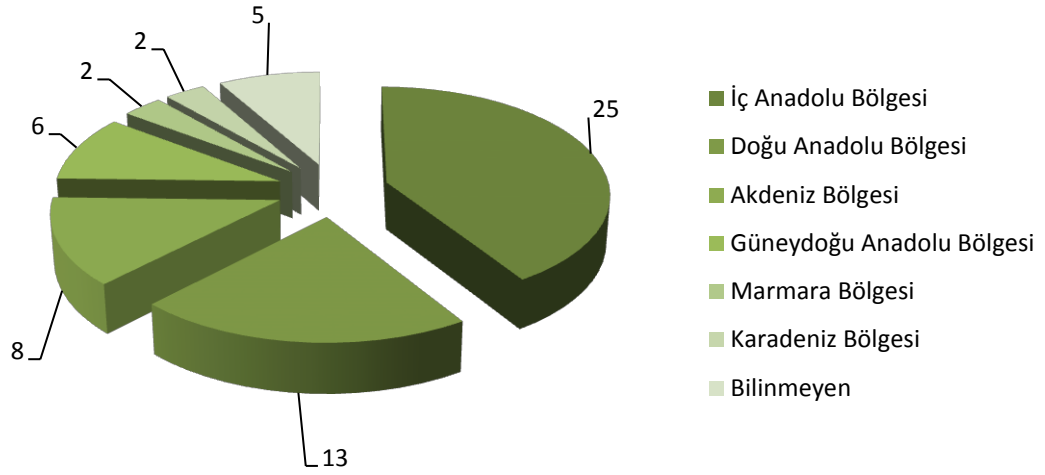
Ele alınan türkünün Sivas yöresine ait olduğu görülmektedir. Türkünün derlemesi ise Muzaffer Sarısözen tarafından yapıldığı ve Segah Makam dizisinin ile uygunluk gösterdiği tespit edilmiştir.

Grafik 1: Kaynak Kişilerin Dağılımı

Grafikte görüldüğü üzere tablolarda yer alan türkülerin kaynak kişi olarak isimleri en fazla geçen kişiler seçilmiştir. Grafikte frekans değerleri verilmiş olmakla birlikte bu değerlerin yüzdelik olarak oranları;

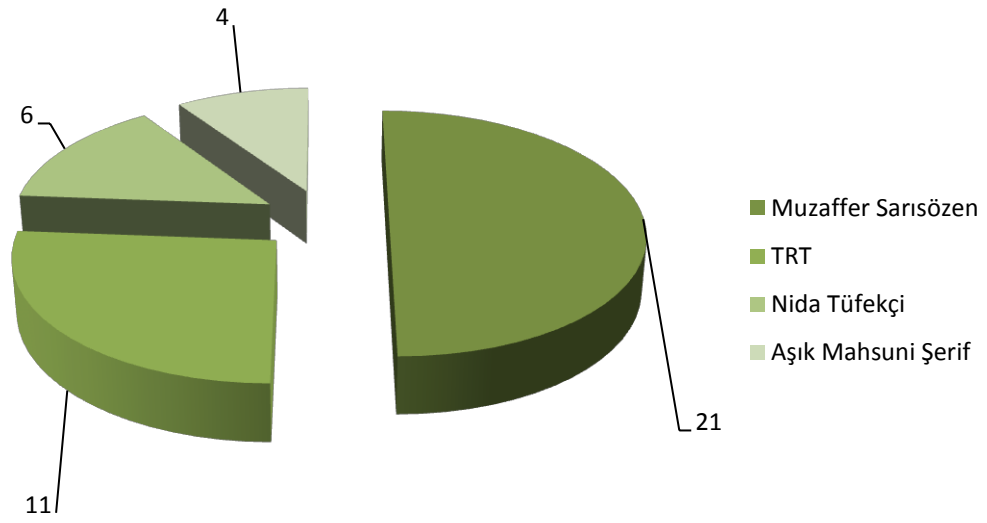
%30 Anonim, %23 Aşık Veysel Şatıroğlu, %23 Neşet Ertaş, %13 Aşık Mahsuni Şerif ve % 10 ile Muharrem Akkuş'un olduğu görülmektedir.

Grafik 2: Türkülerin Yöresel Dağılımı

Grafiktede görüldüğü üzere tablolarda yer alan türkülerin yöresel özelliklerine göre en yoğun olan yöreler seçilmiştir. Grafikte frekans değerleri verilmiş olmakla beraber bu değerlerin yüzdelik olarak oranları;

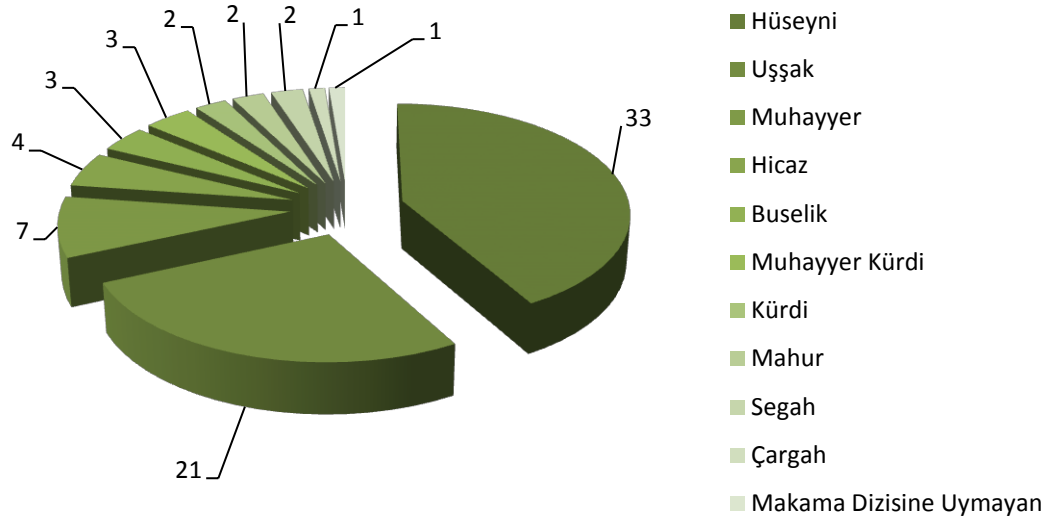
%41 İç Anadolu Bölgesi, %21 Doğu Anadolu Bölgesi, %13 Akdeniz Bölgesi, %10 Güneydoğu Anadolu Bölgesi, %3 Marmara Bölgesi, %3 Karadeniz Bölgesi ve %8 Bilinmediği görülmektedir.

Grafik 3: Derlemede Yoğunlukta Olan Kişiler

Grafikte görüldüğü üzere tablolarda yer alan türkülerin derlemesini yapan kişilerden ismi en çok geçen kişiler yer almaktadır. Grafikte frekans değerleri verilmiş olmakla beraber bu değerlerin yüzdelik olarak oranları;

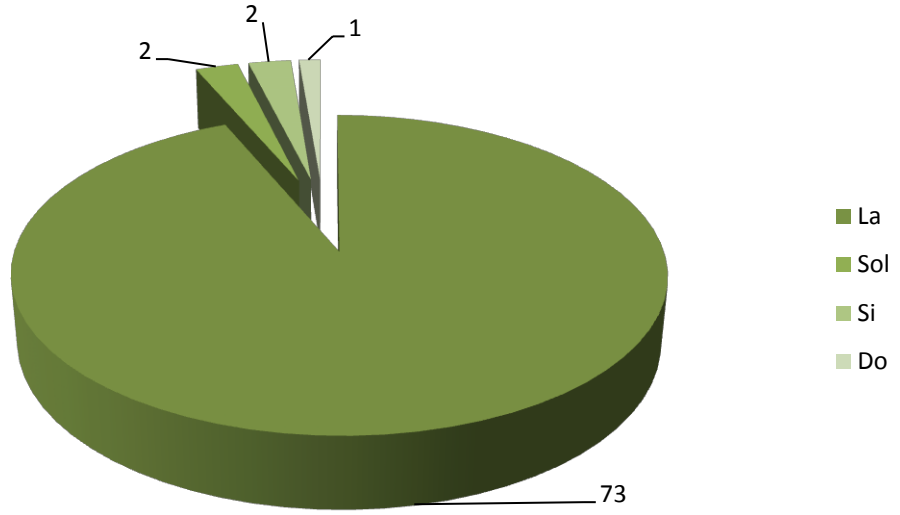
%50 Muzaffer Sarısözen, %26 TRT, %14 Nida Tüfekçi ve % 10 Aşık Mahsuni Şerif in olduğu görülmektedir.

Grafik 4: Türkülerde Kullanılan Makam Dizileri

Grafikte de görüldüğü üzere tablolarda yer alan türkülerde kullanılan makamlar yer almaktadır. Grafikte frekans değerleri verilmiş olmakla beraber bu değerlerin yüzdelik olarak oranları;

%42 Hüseyini, %27 Uşşak, %9 Muhayyer, %5 Hicaz, %4 Buselik, %4 Muhayyer Kürdi, %3 Kürdi, %3 Mahur, %2 Segah, %1 Çargah ve %1 her hangi bir makam dizisinde uygunluk göstermeyen makam dizilerinin olduğu görülmektedir.

Grafik 5: Türkülerde Kullanılan Karar Sesleri

Grafikte görüldüğü üzere tablolarda yer alan türkülerde kullanılan kararlar yer almaktadır. Grafikte frekans değerleri verilmiş olmakla beraber bu değerlerin yüzdeler olarak oranları;

%94 La (Dügah), %3 Sol (Rast), %3 Si (Buselik), %1 Do (Çargah) seslerinin kullanıldığı görülmektedir.

SONUÇLAR

Araştırmanın bu bölümünde, Anadolu Rock müzik kavramı, bu müzik türü ile uğraşan müzisyenler, (sanatçılar, temsilciler, gruplar) ve yorumladıkları TRT arşivinde yer alan halk türküleri ayrı ayrı analiz edilerek, elde edilen bu bulgular ışığında sonuçlar yazılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın sınırlılıklarında belirtilen 16 Anadolu rock müzik temsilcisi tarafından seslendirilmiş olan toplam 67 türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda;

- Erkin Koray tarafından seslendirilen üç adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; bir türkünün Hüseyini, bir türkünün Muhayyer Kürdi ve diğer türkünde Kürdi Makam dizilerinde olduğu,
- Barış Manço tarafından seslendirilen dokuz adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; beş türkünün Hüseyini, bir türkünün Uşşak, bir türkünün Hicaz, bir türkünün Mahur Makam dizilerinde ve bir türkünde herhangi bir makam dizisiyle uygunluk göstermemekte olduğu,
- Fikret Kızılok tarafından seslendirilen bir adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; Hüseyini Makam dizisinde olduğu,
- Haramiler grubu tarafından seslendirilen dört adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; iki türkünün Hüseyini, bir türkünün Segah ve bir türkünde Hicaz Makam dizisinde olduğu,

- Cem Karaca tarafından seslendirilen üç adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; iki türkünün Uşşak ve bir tane türkünde Hüseyni Makam dizisinde olduğu,
- Moğollar grubu tarafından seslendirilen dört adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; üç türkünün Uşşak ve bir türkünde Hüseyni Makam dizisinde olduğu,
- Ersen ve Dadaşlar tarafından seslendirilen üç adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; iki türkünün Muhayyer ve bir türkünde Hüseyni Makam dizisinde olduğu,
- Edip Akbayram tarafından seslendirilen iki adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; bir türkünün Muhayyer Kürdi ve bir türkünde Hicaz Makam dizisinde olduğu,
- Kurtalan Ekspres grubu tarafından seslendirilen sekiz adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; dört türkünün Hüseyni, dört türkünde Uşşak Makam dizilerinde olduğu,
- Haluk Levent tarafından seslendirilen altı adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; üç türkünün Uşşak, iki türkünün Muhayyer ve bir türkünde Hüseyni Makam dizisinde olduğu,
- Ayna grubu tarafından seslendirilen yedi adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; iki türkünün Buselik, iki türkünün Hüseyni, bir türkünün Mahur ve bir türkünün Çargah Makam dizisinde olduğu,

- Murat Gögebakan tarafından seslendirilen üç adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda, bu türkülerin Hüseyini Makam dizisinde olduğu,
- Murat Kekilli tarafından seslendirilen iki adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; bu türkülerin Hüseyini Makam dizisinde olduğu,
- Kırar tarafından seslendirilen yirmi iki adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda; bu türkülerin dokuz türkünün Hüseyini, yedi türkünün Uşak ve dört türkünün ise Muhayyer Makam dizilerinde olduğu,
- Barış Akarsu tarafından seslendirilen bir adet türkü üzerinde yapılan makamsal analizler sonucunda, Segah Makam dizisinde olduğu,
- Seçilen Anadolu Rock Müzik temsilcilerinin, o dönemin önde gelen isimleri olduğu ve çalışmalarında, Türk Halk Müziği ezgilerini icra ederek halkın beğenisini kazandıkları sonucunun ortaya çıktığını söylemek mümkündür.
- Anadolu Rock Müzik temsilcilerinin yapmış olduğu çalışmaların (sahne performansı, yorumlar, aranjeler, söz müzik yazarlığı vb.) Türk popüler müzik kültürüne de katkı sağladığı söylenebilir.
- 16 Anadolu Rock Müzik temsilcisinin toplamda seslendirmiş oldukları 67 türkünün, bazılarını sanatçı ve grupların, birden fazla icra ettikleri tespit edilmiş, bu türkülerin ise, halkın kulağında yer eden motifler, yoruma uygunluk, yöresel özellik, aranje ve kendi müzik kültürüne sahip çıkma gibi kriterlerden dolayı seçilmesi manidardır.

- Anadolu Rock Müzik temsilcilerinde, yorumlanan ve repertuvarına en çok türkü alan sanatçının Kıraç olduğu elde edilen bulgular sonucunda görülmektedir.

- Anadolu Rock Müzik türünde zaman zaman grupların oluştukları ve birleştikleri görülmekle birlikte, bazı nedenlerden dolayı grupların dağıldığını da söylemek mümkündür.

- Seslendirilen türkülerin dokuzunun kaynak kişilerinin bilinmediği tespit edilmekle birlikte, türkü seçimlerinde kaynak kişi isimleri içerisinde en çok Aşık Veysel ve Neşet Ertaş isimlerinin olduğu görülmektedir.

Seçilen türkülerde, ayrılık, aşk, ölüm, yoksulluk, kahramanlık temalarına yer verilmiş, ayrıca Anadolunun hemen her bölgesinden (en fazla iç Anadolu) türkü seçiminin yapıldığı gözlemlenmiştir. Bunun nedeninin ise, seçilen halk türkülerimizin ve müzik kültürümüzün bölgesel ve yöresel zenginlikte olduğunu, söylemek mümkündür.

- Anadolu Rock Müzik tarzında seçilen ve seslendirilen türkülerin analizinde, değerlendirme ölçeği içerisinde bulunan ‘türkü derleyen’ kişilerde en çok görülen isimlerin başında Muzaffer Sarısözen’ in, ikinci sırada ise Nida Tüfekçi’ nin olduğu görülmektedir.

- Anadolu Rock Müzik tarzında seçilen ve yorumlanan türkülerin makamsal özellikleri açısından bakıldığında en fazla sayının Hüseyini Makam Dizisi 33, Uşşak Makam Dizisinin ise 21 olduğu görülmektedir.

- Müzisyenlerin yorumlamış oldukları türküler, TRT kurumunun mevcut repertuvarında yer alan türkülerden oluşmuş, türkü formunda bestelere ise bu çalışmada yer verilmemiştir.

KAYNAKÇA

AY, Gökhan (1998), *Bir Cem Karaca Kitabı*, İstanbul, Ada Müzik Yayıncılık

AYA, Gökhan – TİRELİ, Münir. *Bir Erkin Koray Kitabı*, İstanbul, Ada Müzik Yayıncılık, 1998

BERKAY, Cahit (1996), “Söyleşi” *Dans Müzik Kültür Dergisi*, 62. Sayı, 75 – 92

CANBAZOĞLU, Cumhur (2009), *Kentin Türküsü: Anadolu Pop – Rock*, İstanbul, Pan Yayıncılık

COŞKUN, Zeki (1999), “Azınlık Sesleri” G. PAÇACI (Ed.), *Cumhuriyet’in Sesleri*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, 142 – 145

DENNİSOFF, R. (1975), *Solid Gold. The Popular Music Industry*, New Brunswick, NJ Transaction

EROL, Ayhan (2002), *“Popüler Müziği Anlamak: Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam”*, İstanbul, Bağlam Yayınları

GÜNDOĞAN, Sinan (2004), *“Muhalif Müzik”*, İstanbul Devin Yayıncılık

HASGÜL, Necdet. *“Türkiye Popüler Müzik Tarihinde “Anadolu Pop” Akımının Yeri”*, *Dans Müzik Kültür Dergisi*, 62. Sayı, 1996a:51-74

“*Cumhuriyet Dönemi Müzik Politikaları*”, Dans Müzik Kültür Dergisi, 62. Sayı, 1996b:27-49

LEVENT, Haluk (1998) “*Kedi Köprüsü*”, İstanbul, Gendaş Yayınları (2. Baskı)

MERİÇ, Murat (1999 a) “*Türkiye’de Popüler Batı Müziğinin 75 Yıllık Seyrine Bir Bakış*” G. PAÇACI (Der.) “*Cumhuriyet’in Sesleri*”, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, 132 – 141

MERİÇ, Murat (1999 b) “*Türkiye’de Caz: Bir Uzun Serüven*” G. PAÇACI (Der.) “*Cumhuriyet’in Sesleri*”, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, 160 – 167

OK, Akın (1994), “*Çılgınlıkları, Anadolu Rock Anadolu Protest Anadolu Pop*”, İstanbul, Broy Yayınları, 68

ORHAN, Ayşe Hande (2002), “*1960 – 2000 Yılları Arası Anadolu Pop/Rock Olarak Adlandırılan Müzik Kültürü*”, Yüksek Lisans Tezi

OSKAY, Ünsal (1982), “*Müzik ve Yabancılaşma*”, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları,

PALMER, T. (1977), “*All You Need is Love: the story of Popular Music*”, London Futura.

ROWE, David (1996), “*Popüler Kültürler, Rock ve Sporda Haz Politikası*”, (Çev. Mehmet Küçük) İstanbul Ayrıntı Yayınları

TÜFEKÇİ, Nida (1983), “*Türk Halk Müziği*” Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, 6. Cilt, İletişim Yayınları

ÖZ GEÇMİŞ

1986 Malatya’ da doğdu, 2005 yılında İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Müzik Bölümünde lisans eğitime başlayıp Prof. Kadir Karkın’ dan Solfej ve Armoni, Prof. Dr. A. Metin Karkın’ dan Solfej, Prof. Cemal Yurga’ dan Müzikoloji, Okt. Mehmet Emin Şen’ Viyolonsel derslerini aldı. 2008 – 2009 öğretim yılında lisans öğretimini tamamladıktan sonra 2010 yılında İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Bilimleri ve Teknolojileri Anabilim Dalı’ nda Yüksek Lisans Eğitime başladı. 2014 yılında ise bu programdan mezun oldu.